

توراه اور • پاراشاها נח • مامار 3

ביאור על הנ"ל

شرحي بر مطالب پيش گفته

نگرانی‌های معاش از نفیس حیوانی (נפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) سرچشمه می‌گیرد که ریشه در عالم آشفته تهاو (תהו, Tohu) دارد؛ عالمی با نوری شدید و بی‌حدومرز، برتر از جهان سامان یافته ما. هنگامی که کسی که گرفتار کار و مشغله است این نیرو را در نماز به سوی ה' معطوف می‌کند، این نیرو به عشقی «با تمام توان» بدل می‌شود که خود ذات ה' را می‌جوید و از طریق فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) ابراز می‌شود.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی بییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/noach/3

مقصود اصلی

نگرانی‌های معاش از نفیس حیوانی (נפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) سرچشمه می‌گیرد که ریشه در عالم آشفته **תהו** (תהו, Tohu) دارد؛ عالمی با نوری شدید و بی‌حدومرز، برتر از جهان سامان‌یافته ما. هنگامی که کسی که گرفتار کار و مشغله است این نیرو را در نماز به‌سوی **ה'** معطوف می‌کند، این نیرو به عشقی «با تمام توان» بدل می‌شود که خود ذات **ה'** را می‌جوید و از طریق فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) ابراز می‌شود.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشت‌های پایان متن هستند.

خلاصه مامار

این ما **מר**، ادعای ما **מר** پیشین را توضیح می‌دهد که نماز یک بازرگان می‌تواند به مرتبه‌ای بلند دست یابد. روح برای صعود، به بدن و نفیس حیوانی و نیز به نگرانی‌های معاش فرود می‌آید: عشقِ نفیس حیوانی بی‌حدومرز است، همچون نیروی افزوده **בעלי תשובה** (baalei teshuvah؛ بازگشت‌کنندگان). علت آن است که نفیس حیوانی ریشه در **תהו** دارد. آلتِ ربه (**אדמו"ר הזקן**) با بازخوانی **מדרש** آفرینش بر پایه «داوری»، توضیح می‌دهد که **גבורה** (Gevurah) به معنای شدت نور است: **תהו** نوری فراوان در ظرف‌هایی اندک دارد و در آن، هر صفتی جداگانه می‌ایستد؛ حال آن‌که **תיקון** (Tikkun) ظرف‌های بیشتری دارد، نورش ملایم‌تر است و صفات در آن با یکدیگر ترکیب می‌شوند. ریشه فرشتگان و حیوانات در **תהו** است و ریشه روح انسان در **תיקון**؛ در مرتبه پایین‌تر، انسان برتر است، اما در ریشه، حیوانات برترند. هنگامی که کسی در نماز می‌اندیشد که تمام روزش صرف پرتوی کم‌فروغ از فرمانروایی **ה'** می‌شود، مشتاق ذات **ה'** می‌گردد. طوفان، کشتی، **שבת** (Shabbos) و نماز، و نیز آیه‌های «آب‌های بسیار» و «خواهر کوچکی داریم»، در پرتو این اندیشه خوانده می‌شوند: عشقی که خود **ה'** را می‌جوید و از طریق فرمان‌ها به پایین کشیده می‌شود؛ فرمان‌هایی که به تاج (**כתר**, Kesar) می‌رسند، و صعود آینده فرمانروایی (**מלכות**, Malchus) که تاج می‌شود.

طرح کلی

11	1 سر عنوان
شرحی بر ما מר پیشین درباره آب‌های نوح (נח).
21	2 فرود روح و نیروی نفیس حیوانی
روح در نگرانی‌های این جهان فرود می‌آید تا با عشقی بی‌حدومرز که از نفیس حیوانی سرچشمه می‌گیرد و ریشه در תהו دارد، صعود کند.
31-4	3 داوری به مثابه شدت: תהו و תיקון
גבורה به معنای دریغ‌داشتن نور نیست، بلکه شدت آن است؛ תהو نوری فراوان و ظرف‌هایی اندک دارد و در آن صفات نمی‌توانند با هم ترکیب شوند، درحالی‌که תיקון امکان همزیستی اعداد را فراهم می‌کند.
51-7	4 روح‌ها، فرشتگان و حیوانات
ریشه روح انسان در תיקון است و همه صفات را با هم ترکیب می‌کند؛ ریشه فرشتگان و حیوانات در תהו است. آنان اکنون فروترند، اما در ریشه برترند؛ از این رو عشقِ پالوده نفیس حیوانی شدیدتر است.

اندیشیدن به اینکه همه روزی پرتوی کم‌فروغ از **מלכות** است، اشتیاق به ذات **ה'** را برمی‌انگیزد و این اشتیاق در عبارت «که ما را با فرمان‌های خود مقدس فرمود» ابراز می‌شود.

طوفان، نوری پالاینده از **תהו** بود؛ نگرانی‌های این جهان همان «آب‌های نوح» هستند؛ داخل شدن به کشتی یعنی وارد شدن به کلمات نماز، **שבת** ی فروتر که هفته را بالا می‌برد و پیش‌درآمد روز آینده‌ای است که یکسره **שבת** خواهد بود.

نگرانی‌های این جهان نمی‌توانند عشق به خود **ה'** را خاموش کنند؛ عشقی که حتی لذت **גן עדן** (Gan Eden) را خوار می‌شمارد و از طریق فرمان‌ها به پایین کشیده می‌شود؛ فرمان‌هایی که به **כתר** می‌رسند.

מלכות که به واسطه فرمان‌ها صعود می‌کند، با ذات **ה'** یکی می‌شود: نقطه‌ای «کوچک» و یگانه که همه‌چیز را دربرمی‌گیرد؛ دیگر به بیرون نمی‌بخشد و سخنش در درون خود او جذب می‌شود.

مفاهیم کلیدی

תהו ו תיקון תהו ותקון

תהו نخستین نظم نور الهی است: شدید و بی‌حدومرز، با ظرف‌هایی اندک، که در آن هر صفتی جداگانه می‌ایستد؛ این نظم درهم‌شکست. **תיקון** جهان سامان‌یافته‌ای است که پس از آن آمد؛ با ظرف‌هایی بیشتر و نوری ملایم‌تر که در آن صفات با هم ترکیب می‌شوند.

גבורה به‌متابۀ شدت גבורה לשון תגבורת

داوری به معنای دریغ‌داشتن نور **ה'** نیست، بلکه به معنای فزونی آن است: نوری چنان شدید که دریافت‌کننده نالایق نمی‌تواند آن را بپذیرد.

عشق «با تمام توانت» אהבת בכל מאדך

عشقی بی‌حدومرز که از پالایش نفیس حیوانی سرچشمه می‌گیرد؛ ریشه آن در **תהו** نیرویی به آن می‌دهد که نفیس الهی به‌تنهایی فاقد آن است.

آب‌های نوح מי נח

سیلاب نگرانی‌ها و اندیشه‌های مربوط به معاش که از طریق نفیس حیوانی از **תהו** سرچشمه می‌گیرند؛ همچون طوفان، برای پالایش می‌آیند.

به‌سوی او، نه به‌سوی صفاتش אליו ולא למדותיו

عشقی که رو به ذات **ה'** دارد، نه به هیچ نور آشکارشده یا پاداشی، حتی لذت معنوی **גן עדן**.

۶۲۰ ستون نور תר"ך עמודי אור

۶۱۳ فرمان تورات و هفت فرمان ربانی که برابر با **כתר** هستند؛ انسان به‌واسطه آنها ذات **ה'** را «در آغوش می‌گیرد»، همان‌گونه که کسی را از طریق بدنش در آغوش می‌گیرند.

بخش 1 • 11

سر عنوان

1. بی‌آورد عل‌الن"ل

شرحی بر مطالب پیش گفته.

این مامار (maamar) شرح بیشتری بر گفتار نخست این פרשה (parshah)، «آب‌های بسیار نمی‌توانند عشق را خاموش کنند» (تורה اور، נח 1)، می‌افزاید. آن گفتار می‌آموخت که دعای کسی که تمام روز سرگرم کسب معاش است، می‌تواند به مرتبه‌ای فراتر از مرتبه کسی برسد که تمام روز به مطالعه مشغول است؛ در این‌جا آلت‌ر ربه (אדמו"ר הזקן) توضیح می‌دهد که چرا، و برای این کار از مفاهیم کابالیستی عوالم תהו (Tohu) [بی‌سامانی] و תיקון (Tikkun) [سامان‌یابی] بهره می‌گیرد.

بخش 2 • 21

فرود روح و نیروی نفس حیوانی

2. להבין הענין שתפלת הבעל עסק יהיה במדרגה גבוה² כו'. צלה"ב [צריך להבין] ענין ירידת הנשמה שהיא הניצוץ אלקות בעוה"ז בגוף ונפש הבהמית להיות טרוד תמיד במחשבות ודאגות הפרנסה בהבלי עוה"ז.

[باید] این مطلب [که پیش‌تر گفته شد] را فهمید که دعای مرد کسب‌وکار در مرتبه‌ای والا خواهد بود و الی آخر. برای فهم این مطلب لازم است موضوع نزول روح را دریابیم؛ روحی که جرقه‌ای از الوهیت است و به این جهان، درون جسم و نفس حیوانی (נפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) فرود می‌آید تا پیوسته با اندیشه‌ها و نگرانی‌های معاش، در میان پوچی‌های این جهان، گرفتار باشد.

مامار پیشین گفت که دعای یک کاسب می‌تواند به مرتبه‌ای بسیار والا برسد. برای روشن شدن علت این امر، آلت‌ر ربه نخست پرسشی را مطرح می‌کند: روح جرقه‌ای از الوهیت است، اما به جسم و نפש הבהמית فرستاده می‌شود؛ نیروی حیاتی‌ای که نیازها و خواهش‌های جسمانی انسان را به حرکت درمی‌آورد. در آنجا روزگارش را با نگرانی از تأمین معاش می‌گذراند. چرا **ה'** چنین نزولی را ترتیب داده است؟

וזהו ירידה גדולה. מההכרח לומר שירידה זו היא צורך עלי' [עליה]. שלאחר שירדה ונתלבשה בגוף ונפש הבהמית תוכל לעלות למעלה מעלה ע"י אהבת בכל מאדך³ שהוא בלי גבול.

ו این نزولی بزرگ است. ناگزیر باید گفت که این نزول برای صعود است: پس از آنکه روح فرود آمده و در جسم و **نפש הבהמית** پوشیده شده است، می‌تواند به واسطه عشق «با تمام نیروی خود» (**בכל מאדך**, bechol me'odecha)، که بی‌حد و اندازه است، پیوسته بالاتر و بالاتر برود.

پاسخ، یکی از اصول بنیادین حَسیدوس است: روح فرود می‌آید تا از مرتبهٔ پیشین خود بالاتر رود. روح از راه مبارزه‌اش در جسم می‌تواند به عشقی به ה' برسد که «با تمام نیروی خود» نامیده می‌شود؛ عبارتی از شِماع که آلتر ربه آن را عشقی «بی‌حد و اندازه» می‌داند، فراتر از عشقی سنجیده که تنها از فهمِ نفیس الهی حاصل می‌شود.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **טוב זה מלאך חיים**⁴ **מאד זה מה"מ** [מלאך המות]⁵ **כו' וזהו דוקא ע"י**
האהבה הבאה מנפש הבהמית

چنان‌که حکیمان ما، که یادشان مبارک باد، گفته‌اند: «نیک» – این فرشتهٔ زندگی است؛ «بسیار» (**מאד**, me'od) – این فرشتهٔ مرگ است»، و الی آخر. و این [پدید می‌آید] به‌ویژه از راه عشقی که از **نפש הבהمیت** سرچشمه می‌گیرد.

میدراش واژه‌های «بسیار نیک» را در پایان آفرینش چنان می‌خواند که حتی فرشتهٔ مرگ را نیز دربرمی‌گیرد. واژه **מאד** همان واژه‌ای است که در عبارت «با تمام نیروی خود» برای «نیرو» آمده است: همان نیرویی که با قداست مخالفت می‌کند، هنگامی که دگرگون شود سرچشمهٔ عشقی بی‌حد و اندازه می‌شود. این عشق به‌طور خاص از **نפש הבהمیت** سرچشمه می‌گیرد؛ از نیروی خام آن، هنگامی که به سوی ה' جهت داده شود.

כמו שאנו רואים למטה שכח הבהמה גדול מכח האדם כמו"כ [כמו כן] **למעלה ארז"ל** [אמר רבותינו זכרונם
לברכה] **במקום שבע"ת** [שבעלי תשובה]⁶ **עומדין צדיקים כו'**⁷

همان‌گونه که در پایین می‌بینیم نیروی حیوان از نیروی انسان بیشتر است، همین‌طور نیز در بالا: حکیمان ما، که یادشان مبارک باد، گفته‌اند: «در جایگاهی که بازگشت‌کنندگان (**בעלי תשובה**, baalei teshuvah) ایستاده‌اند، پرهیزگاران کامل [نمی‌توانند بایستند]»، و الی آخر.

در اینجا دو همانندی مطرح است: از نظر جسمانی، نیروی گاو از نیروی انسان بیشتر است؛ از نظر معنوی نیز تلمود می‌آموزد که کسانی که پس از گناه به سوی ה' بازمی‌گردند، در جایگاهی می‌ایستند که پرهیزگاران کامل به آن نمی‌رسند. در هر دو مورد، آنچه فرودتر یا دورتر است نیروی بیشتری دارد.

وهیئנו מפני שבח'י בע"ת [בעלי תשובה] הוא בחילא יתיר ובכח והתגברות גדול והיינו מפני שבח'י נפש הבהמית הוא מבח'י עולם התהו.⁸

یعنی، [این امر] از آن روست که مرتبهٔ **בעלי تשובه** با نیرویی افزون‌تر (**בחילא יתיר**, bechila yatir)، با نیرو و شدت بسیار همراه است؛ و علتش آن است که **نفس הבהמית** از مرتبهٔ عالم آشوب (**عולם התהو**, Tohu) است.

عبارت آرامی **בחילא יתיר** («با نیرویی افزون‌تر») شدت بازگشت توبه‌کننده را بیان می‌کند. آلتز ربه می‌گوید این نیروی افزوده از ریشهٔ **نفس הבהمیت** در عالم **عולם התהو** («آشوب») می‌آید؛ نخستین نظام ناپایدار نور الهی که پیش از جهان منظم ما وجود داشت. بندهای بعد توضیح می‌دهند که **عולם התהو** چیست.

بخش 3 • 31-4

داوری به‌مثابهٔ شدت: تهاو و تיקון

3 ואלה המלכים אשר מלכו^{9,10} וכו'. ובח'י התהו הוא למעלה מבח'י תקון כמ"ש אשר מלכו לפני מלך מלך לבנ"י [לבני ישראל] שהוא בח'י התיקון.

«و اینانند پادشاهانی که فرمانروایی کردند»، و غیره. و مرتبهٔ آشفستگی (**תהو**, Tohu) از مرتبهٔ اصلاح (**תיקון**, Tikun) بالاتر است؛ چنان‌که نوشته شده است: «که پیش از آن‌که هیچ پادشاهی بر بنی‌اسرائیل فرمانروایی کند، فرمانروایی کردند»؛ و این همان مرتبهٔ **תיקון** است.

تورات پادشاهانِ اِدوم را برمی‌شمرد که یکی پس از دیگری فرمانروایی کردند و مُردند، «پیش از آن‌که هیچ پادشاهی بر اسرائیل فرمانروایی کند». در قبالا، این پادشاهان نمادِ مراتبِ تجلی در عالم **תהו** هستند؛ مراتبِ تجلی‌ای که چنان شدت داشتند که تاب نیاوردند و «مُردند» (درهم شکستند). از آنجا که این مراتب «پیش از» پادشاهان اسرائیل آمدند، ریشهٔ آن‌ها از ریشهٔ **תיקון** («اصلاح») بالاتر است؛ **תיקון** همان عالم سامان‌یافته‌ای است که پس از آن پدید آمد و پادشاهان اسرائیل نماد آن‌اند.

ולהבין כ"ז [כל זה] הנה איתא במדרש בתחלה עלה במחשבה¹¹ לברוא את העולם במדה"ד [בمדת הדין]¹² رאה שאין העולם מתקיים שיתף מדה"ר [مدות הרחמים] כו'.

و برای فهمیدن همهٔ این‌ها، در میدراش آمده است: «در آغاز، در اندیشهٔ [ה'] چنین گذشت که جهان را با صفتِ داوری بیافریند؛ دید که جهان تابِ پایداری ندارد، [پس] صفتِ رحمت را به آن پیوست»، و غیره.

برای توضیح این‌که چرا **תהו** با آن‌که مرتبه‌ای بالاتر است، نتوانست پایدار بماند، آلتز ربی این میدراش را می‌آورد: **ה'** در آغاز «اندیشید» که جهان را با صفتِ داوری بیافریند؛ دید که جهان تابِ پایداری ندارد و رحمت را به آن افزود. او این میدراش را ناظر به **תהو** و **תיקון** خواهد دانست.

ואין הפי' כמו שהעולם סוברין¹³ שמדה"ד [שמדת הדין] הוא בחי' צמצום ומניעת ההשפעה. כי הרי בחי' גבורה היא אחת ממדותיו ית'.

اما مقصود این نیست، چنانکه مردم معمولاً می‌پندارند، که صفتِ داوری جنبهٔ انقباض (צמצום, tzimtzum) و بازداشتن فیض باشد؛ زیرا به‌هرحال، **گבורה** یکی از صفاتِ متعالِ اوست،

او نخست برداشتِ رایج را رد می‌کند که بر اساس آن «داوری» صرفاً به معنای بازداشتن نیکی **ה'** است. این نمی‌تواند تمام معنای آن باشد، زیرا **گבורה** (قید و سخت‌گیری، سرچشمهٔ داوری) خود یکی از صفاتِ **ה'** است و از این رو آن نیز حیات می‌بخشد.

כמ"ש (ד"ה [דברי הימים] א' כ"ט) לך ה' הגדולה והגבורה¹⁴ שהם עשר ספי' [ספירות / ספירות] דאצי' המחיי'
[המחיים] **ומהוים מאין ליש.**

چنانکه نوشته شده است (اول تواریخ ۲۹): «ای **ה'**، عظمت و توانایی (**הגבורה**, hagevurah) از آنِ توست»؛ و این‌ها ده مراتبِ تجلی (**ספירות**, Sefiros) در عالمِ صدور (**אצילות**, Atzilus) هستند که حیات می‌بخشند و از نیستی، هستی پدید می‌آورند.

آیه «عظمت» و «توانایی» (**گבורה**) را در شمار صفاتِ **ה'** می‌آورد؛ حَسیدوت این فهرست را ناظر به **ספירות** عالمِ **אצילות** می‌داند؛ یعنی صفاتی که **ה'** از طریق آن‌ها حیات می‌بخشد و چیزی را از نیستی پدید می‌آورد. پس **گבורה** نیرویی آفریننده و حیات‌بخش است، نه صرفاً محدودکننده.

ועוד הנה כתיב (דברים יב) כי הדם הוא הנפש¹⁵ שעיקר חיות האדם הוא הדם. ודם נמשך מבחי' גבורה
מדה"ד [مדת הדין].

افزون بر این، نوشته شده است (تثنیه ۱۲): «زیرا خون همان جان است»؛ نیرویِ حیات (**חיות**, chayus) اصلیِ انسان خون است. و خون از مرتبهٔ **گבורה**، صفتِ داوری، سرچشمه می‌گیرد.

دلیلِ دیگری نیز هست: تورات خون را «جان» می‌خواند، یعنی هستهٔ حیاتِ انسان؛ و در قبلا، خون (که سرخ و گرم است) با **گבורה** پیوند دارد. بار دیگر، **گבורה** حاملِ حیات است، نه نبودِ آن.

אלא הפי' מדה"ד [مדת הדין] הוא בחי' גבורה לשון תגבורת שכת החיות מאור א"ס בא בהתגבורות יותר
מבחי' החסד שהוא נמשך למטה מטה

بلکه مقصود از «صفتِ داوری»، مرتبهٔ **گבורה** است؛ واژه‌ای که معنای شدت دارد (**תגבורת**, tigboros): نیرویِ حیات از نور بی‌پایان (**اور אין سوف**, Or Ein Sof) با شدتی بیش از آنچه در مرتبهٔ مهر (**חסد**, Chesed) است می‌آید؛ مهری که به پایین و پایین‌تر فروفرستاده می‌شود،

پس آلتِ ربی برداشتِ خود را عرضه می‌کند: واژهٔ **گבורה** با **תגבורת**، به معنای «شدت»، هم‌ریشه است. در **گבורה**، نیرویِ حیاتِ برخاسته از **اور אין سوف** با نیرویی افزون‌تر از آنچه در **חסد** است می‌آید. **חסد** تا ژرفای پایین امتداد می‌یابد و به هر دریافت‌کننده‌ای می‌رسد.

אבל הוא בא בבחי' קרירות. משא"כ בחי' גבורה שבא החיות מאור א"ס בהתגברות רב למאוד.¹⁶

اما آن با حالتی خنک می‌آید. اما در مرتبهٔ **גבורה** چنین نیست: در آن، نیروی حیات از **אור אין סוף** با شدتی بسیار عظیم می‌آید. **חסד** چون به ژرفای پایین می‌رسد، جریانی آرام، «خنک» و معتدل دارد. در مقابل، **גבורה** نیروی حیات را با شدتی فراگیر و عظیم منتقل می‌کند.

ע"כ ממילא כשבא בדרך השתלשלות למטה נעשה בחי' דין¹⁷ מי שאינו ראוי לקבל ההשפעה אינו יכול לקבל מפני שהחיות נמשך בהתגברות רב.

ازاین‌رو، ناگزیر، هنگامی که این نور به واسطهٔ زنجیرهٔ نزولِ عوالم (**השתלשלות**, hishtalshelus) به پایین می‌آید، جنبهٔ داوری پیدا می‌کند: آن‌که شایستگی دریافتِ فیض را ندارد نمی‌تواند آن را دریافت کند، زیرا نیروی حیات با شدتی عظیم فروفرستاده می‌شود.

داوری این‌گونه پدید می‌آید: وقتی چنین نور شدیدی از میان عوالم فرود می‌آید، دریافت‌کننده‌ای که شایستگی آن را ندارد نمی‌تواند آن را دریافت کند. پس داوری به معنای دریغ‌کردن نیست؛ نوری است که برای ظرفی ناشایسته بیش از اندازه نیرومند است.

משא"כ בחי' חסד שבא החיות בקרירות יוכל למשוך ולהתפשט למטה אבל בחי' גבורה הוא

החיות בהתגברות בחי' ז' מלכים והוא עולם התהו שלכן נק' י"ס [י' ספירות] בעולם התהו בשם מלכים:¹⁸

اما در مرتبهٔ **مهر (חסد, Chesed)**، نیروی حیات (**חיות, chayus**) با خنکی می‌آید؛ ازاین‌رو می‌تواند به پایین و پایین‌تر کشیده شود و گسترش یابد. اما مرتبهٔ **قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah)**، نیروی حیات همراه با شدت است؛ مرتبهٔ **هفت پادشاه** که همان **عالم تَهو (عולם התהו, Tohu)** است. ازاین‌رو، ده مرتبهٔ **تجلی (ספירות, Sefiros)** در **عالم تَهو** «پادشاهان» نامیده می‌شوند.

جریانِ **ملایم حסد** می‌تواند همه‌جا گسترش یابد؛ جریانِ **شدیدِ گבורה** مرتبهٔ «هفت پادشاه» تَهو است. به همین سبب، **قبلا** **ספירות تَهو** را «پادشاهان» می‌نامد: هر یک قدرتی فرمانروا و مغرور بود که به‌تنهایی برپا بود، و این شدت همان «داوری» ای است که جهان در آغاز با آن آفریده شد.

4 ועפ"י [ועל פי] הקבלה מבואר שבחי' התהו הוא רבוי האור ומיעוט כלים.¹⁹ ובחי' התקון הוא בהיפוך.

פירוש רבוי אור שהאור והחיות בא בהתגברות רב

بر پایهٔ **قبلا** توضیح داده شده است که مرتبهٔ **תהו (Tohu)** [آشفستگی] نور فراوان و ظرف‌های اندک دارد، و مرتبهٔ **תקון (Tikkun)** [اصلاح] برعکس آن است. «نور فراوان» یعنی نور و نیروی حیات با شدتی بسیار می‌آیند.

قبالي آریزال (**האריז"ל**)، **תהו** را «نور فراوان و ظرف‌های اندک» و **תקון** را برعکس آن توصیف می‌کند. ادمور هازاکن توضیح می‌دهد که «نور فراوان» یعنی نور و نیروی حیات با شدتی بسیار می‌آیند؛ همان تعبیری که در همین‌جا به کار برده است.

כי כל הי"ס [הי' ספירות] היו בתגבורת רב כמו בחי' חסד הי' [היה] מדת חסד בהתגבורת רב וכן כל הי"ס [הי' ספירות] וגם

זیرا هر ده مرتبه تجلی (سپירות, Sefiros) با شدتی بسیار بودند؛ برای نمونه، در مرتبه مهر (חסד, Chesed)، صفت حסد با شدتی بسیار بود، و به همین سان هر ده سپירות. و نیز،
در תהו هر یک از ده سپירות چنین شدتی داشت؛ نه فقط גבורה: حتی חסד نیز مهر بسیار نیرومندی بود. جمله با «و نیز» ناتمام می ماند و نکته بعدی را در پی می آورد.

לכן לא היה התכללות המדות להיות כלול חו"ג [חסד וגבורה] מפני שכל בחי' ומדה היה בכח והתגבורת רב.

ازاین رو، درهم گنجیدن صفات عاطفی (مדות, middos) رخ نداد [چنان که هر یک] از مهر و قید و سخت گیری (גבורה, Gevurah) ترکیب شده باشد؛ زیرا هر مرتبه و هر صفت با نیرویی بسیار و شدتی عظیم بود.
چون هر صفت چنان شدید بود، برای صفتی دیگر جایی نمی گذاشت. در شخصیتی یا جهانی متوازن، مهر مقداری قید و سخت گیری را در خود دارد و قید و سخت گیری نیز مقداری مهر را («درهم گنجیدن»); اما در תהו این امر ممکن نبود.

לכן לא היה יכול להתכלל עם הפוכו והיה כל מדה בפני עצמה וזהו שראה שאין העולם מתקיים
بنابراین، [هر یک] نمی توانست با ضدّ خود درآمیزد و هر صفت به تنهایی بود. و این [معنای] «دید که جهان پایدار نمی ماند» است،

هر صفت تنها می ایستاد و نمی توانست با ضدّ خود درآمیزد. ادمور هازاکن می گوید مراد میدراش از «دید که جهان پایدار نمی ماند» همین است: جهانی که از چنین افراط های جدا افتاده ای ساخته شود، از هم می پاشد.

כי מזה אינו יכול להיות תקון עולם ולצורך תקון עולם הוצרך להיות בחי' תיקון היינו בחי' קוין התכללות המדות זה בזה

زیرا از این وضع، اصلاح جهان ممکن نیست. و برای اصلاح جهان لازم بود مرتبه תקון پدید آید؛ یعنی مرتبه «خطوط»، یعنی درهم گنجیدن صفات با یکدیگر.

جهانی پایدار به תקון نیاز دارد؛ قبلا آن را با سه «خط» توصیف می کند - راست، چپ و میانه - که در آنها صفات با یکدیگر درمی آمیزند.

והוא בחי' רבוי כלים ומיעוט האור²⁰ שהאור וחיות אינו בא בהתגברות רק בחי' חסד בקרירות ולזה יוכל להיות התכללות חו"ג [חסד וגבורה] שני הפכים

ו این مرتبه ظرف‌های بسیار و نور اندک است؛ نور و نیروی حیات با شدت نمی‌آیند، بلکه [به صورت] مرتبهٔ **חסد**، با خنکی؛ و از این رو، درهم‌گنجیدن مهر و **גבורה**، که دو ضدند، ممکن است.

در **תקון** ظرف‌ها بیشتر و نور کمتر است؛ نور به آرامی می‌آید، به شیوهٔ «**خنך**» **חסד** که پیش‌تر توصیف شد. دقیقاً از آن رو که هیچ صفتی بر دیگری چیره نمی‌شود، ضدهایی چون مهر و سخت‌گیری می‌توانند هم‌زمان باشند و با یکدیگر ترکیب شوند.

וכמארז"ל [وكمأمر ربوتينو זכרונם לברכה] (בפ"ה דאבות) להודיע כמה ארך אפים לפניו שכל²¹ הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם אבינו כו'.

چنان‌که حکیمان ما، که یادشان گرامی باد، گفته‌اند (در فصل پنجم آووت (اבות)): «تا آشکار شود که شکیبایی در پیشگاه او تا چه اندازه است؛ زیرا همهٔ نسل‌ها پیوسته او را به خشم می‌آوردند، تا آن‌که ابراهیم، پدر ما (اברהם)، آمد»، و الی آخر.

میشنا در آووت می‌گوید که از نوح (נח) تا ابراهیم ده نسل بودند تا شکیبایی **ה'** را آشکار سازد؛ زیرا همهٔ آنان او را به خشم می‌آوردند تا آن‌که ابراهیم آمد. خود شکیبایی نکتهٔ اصلی است؛ نشان می‌دهد که خشم بی‌درنگ فوران نمی‌کند.

שמחמת שאין המדה בא בהתגברות נמשך להיות א"א וסבלנות. ואדרבה יכול להיות שני הפכים בתכלית

زیرا چون صفت با شدت نمی‌آید، بردباری و شکیبایی پدید می‌آید. برعکس، دو ضد کاملاً متقابل می‌توانند [با هم] باشند، شکیبایی تنها از آن رو ممکن است که صفت دآوری با نیرویی چیره‌کننده نمی‌آید؛ مهار می‌شود و در تعادل می‌ماند. ادمور هازاکن می‌افزاید که در **תקון** حتی ضدهای کاملاً متقابل نیز می‌توانند هم‌زمان وجود داشته باشند.

כמו שמצינו בבנין בהמ"ק [בית המקדש] שהיתה השמחה גדולה עד מאד כשאמר שלמה שיר השירים²² שלא היתה מיום בריאת העולם.

چنان‌که در ساختِ معبد مقدس می‌یابیم: شادی بسیار عظیمی بود، هنگامی که سلیمان (שלמה) سرودِ سرودها را گفت؛ [شادی‌ای] که از روزِ آفرینشِ جهان نظیرش نبوده است.

نمونهٔ او، مراسمِ گشایشِ معبدِ نخست است؛ لحظه‌ای از شادی بی‌مانند از زمانِ آفرینش، هنگامی که (بر اساس سنت) سلیمان سرودِ سرودها را تصنیف کرد.

וכמ"ש (מלכים א ח) כי מלא כבוד ה' את בית ה'. שבא האש מלמעלה היינו בחי' גילוי השכינה למטה

و چنان‌که نوشته شده است (اول پادشاهان 8): «زیرا جلالِ ه' خانهٔ ه' را پر کرد»: آتش از بالا آمد؛ یعنی مرتبۀ تجلّی حضور الهی (שכינה, Shechinah) در پایین.

هنگام گشایش معبد، جلالِ ه' معبد را پر کرد و آتش از آسمان فرود آمد: تجلّی سכינה، حضورِ ه'، در جهانِ فرودین.

نמצא שהי' [שהיה] השמחה רבה מאד ועל אותו הפרק נאמר (ירמיה לב) כי על אפי ועל חמתי היתה לי העיר הזאת²³ למן היום אשר בנו אותה.

پس شادی بسیار عظیم بود؛ و دربارهٔ همان زمان گفته شده است (ارمیا 32): «زیرا این شهر از روزی که آن را بنا کردند، برای من [مایۀ] خشم و غضبم بوده است»،

با این همه، پیامبر ارمیا (یرمیا) می‌گوید که این شهر «از روزی که آن را بنا کردند» موجبِ خشم و غضبِ ه' شد—درست همان لحظۀ شادی بی‌نظیر.

ממה שלקח בת פרעה כו'. נמצא שהיו ב' הפכים יחד בעת ובזמן אחד והיינו ע"י ששיתף מדת הרחמים ונעשה

به‌سببِ آن‌که دخترِ فرعون را به همسری گرفت و غیره. پس دو امرِ متضاد در یک زمان و یک لحظه با هم بودند. و این از آن رو بود که او صفتِ رحمت را درآمیخت و پدید آمد

سنت، آن خشم را با ازدواجِ سلیمان با دخترِ فرعون پیوند می‌دهد؛ ازدواجی که هنگام به‌پایان‌رسیدنِ ساختِ معبد رخ داد. پس در یک لحظه، شادیِ شدید و خشمِ شدید با هم وجود داشت؛ آلتِ ربه (ادمو"ר הזקן) می‌گوید این تنها از آن رو ممکن بود که ه' «صفتِ رحمت را درآمیخت».

עולם התקון יכול להיות התכללות המדות זב"ז [זה בזה] שמאחר שאין המדה והתגלותה הולך ברבוי ובתגבורת האור א"כ הכלי היתה יכולה להכיל גם ב' הבחי' יחד.²⁴

عالم سامان‌یافتگی (عולם התקון, Tikkun)، [که در آن] صفات می‌توانند در یکدیگر درآمیزند: از آن‌جا که صفت و تجلّی آن با وفور و شدتِ نور پیش نمی‌روند، ظرف می‌توانست هر دو جنبه را با هم در خود جای دهد.

درآمیختنِ صفتِ رحمت یعنی جهان بر اساسِ תקון ساخته شده است. از آن‌جا که هیچ صفتی در آن با نوری چیره‌گر تجلّی نمی‌یابد، «ظرف» می‌تواند دو حالتِ متضاد را با هم در خود جای دهد، بی‌آن‌که بشکند.

روح‌ها، فرشتگان و حیوانات

5 והנה נשמת האדם הוא מבחי' אצילות עולם התקון ולכן הנשמה כלולה מכל המדות כמבואר בתניא²⁵

اکنون، روح انسان از مرتبهٔ عالم صدور (اَצילות، Atzilus)، عالم اصلاح (התקון، Tikkun) است؛ ازاین‌رو، روح همهٔ صفاتِ عاطفی (مדות، middos) را دربر دارد، چنان‌که در تانیا (תניא) توضیح داده شده است.

روح انسانِ یهودی ریشه در اَצילות دارد؛ عالمی که به عالم سامان‌یافتهٔ התקון تعلق دارد. به همین دلیل، روح همهٔ صفات را - عشق و هیبت (אהבה و יראה، ahavah veyirah)، شفقت و دیگر صفات - با هم و به‌صورتی متوازن در خود دارد، چنان‌که تانیا در فصل‌های آغازین خود توضیح می‌دهد.

משא"כ המלאכים שרשם מבחי' עולם התהו מחנה מיכאל גבריאל כל א' קו בפ"ע [בפני עצמו].
مחנה מיכאל הוא רק בחי' אהבה²⁶ בהתגברות מאד.

اما فرشتگان چنین نیستند؛ ریشهٔ آنان از مرتبهٔ عالم آشوب (התהו، Tohu) است: اردوگاه میخائیل (מיכאל) و اردوگاه گاورئیل (גבריאל)، که هر یک خطی جداگانه‌اند. اردوگاه میخائیل فقط مرتبهٔ عشق است، آن هم با شدتی بسیار.

فرشتگان متفاوت‌اند: ریشهٔ آنان در عالم התהو است، پس هر اردوگاه یکی از صفات را مجسم می‌کند. اردوگاه فرشتهٔ میخائیل عشق محض، یعنی مهر (חסד، Chesed)، است و شدت آن بسیار است.

ומחנה גבריאל הוא רק בחי' יראה בהתגברות רב שר של מים שר של אש.²⁷ ומזה נמשך בחי' מרכבה
פני אריה אל הימין פני שור וכו'.²⁸

و اردوگاه گاورئیل فقط مرتبهٔ هیبت است، آن هم با شدتی بسیار: سرور آب، سرور آتش. و از این، مرتبهٔ ارا به پدید می‌آید: «چهرهٔ شیر در سمت راست»، «چهرهٔ گاو» و غیره.

اردوگاه گاورئیل فقط هیبت محض، یعنی قید و سخت‌گیری (גבורה، Gevurah)، است. میخائیل سرور آب نامیده می‌شود (مهر، که به پایین جاری می‌شود) و گاورئیل سرور آتش (سخت‌گیری، که بالا می‌رود و می‌سوزاند). چهار چهرهٔ ارا به در رؤیای حزقیال (יחזקאל) - شیر در سمت راست و گاو در سمت چپ - از همین نیروهای تک‌صفتی سرچشمه می‌گیرند.

6 והנה בנשמת האדם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ג' שותפין באדם²⁹ הקב"ה נותן בו נשמה. וחיות נפש

הבהמות ועופות³⁰ הם מבחי' פני אר"י [אריה] פני שור כו'

اکنون دربارهٔ روح انسان، حکیمان ما، که یادشان مبارک باد، فرموده‌اند: «در وجود انسان سه شریک‌اند... ה' در او روحی می‌نهد.» و نیروی حیات (חיות، chayus) نفس حیوانات و پرندگان از مرتبهٔ «چهرهٔ شیر»، «چهرهٔ گاو» و مانند آن است،

تلمود می‌آموزد که در آفرینش انسان سه شریک‌اند: پدر، مادر و ה'؛ و ה' روح را به او می‌بخشد. در مقابل، حیوانات و پرندگان نیروی حیات خود را از چهره‌های شیر و گاو در مرکبهٔ الهی می‌گیرند که اندکی پیش توصیف شد.

ומקורם מעולם התהו ולזה נאמר על האדם אחר וקדם צרתני³¹ שמצד בחי' התקון בהשתלשלות בחי' אדם הוא במדרגה גבוה יותר.

و سرچشمه آنها از عالم توهو (عולם התהו، Tohu) است. از این رو درباره انسان گفته شده است: «از پشت و پیش مرا صورت بخشیدی»: از منظر مرتبه اصلاح (תקון، Tikkun)، در زنجیره نزول عوالم (השתלשלות، hishtalshelus)، مرتبه انسان از جایگاهی بالاتر برخوردار است.

از آنجا که حیات حیوانات از آن نیروهای فرشته‌گون می‌آید، سرچشمه آنها توهو است. این امر آیه «از پشت و پیش مرا صورت بخشیدی» را روشن می‌کند؛ حکیمان این آیه را چنین می‌خوانند که انسان هم آخر و هم نخست آفریده شد: در زنجیره سامان‌یافته عوالم، یعنی תקון، جایگاه انسان از حیوانات بالاتر است.

שבחי' הבהמות נפלו למטה מטה מאד מאד משא"כ במקורם הם במדרגה גבוה יותר שהם מבחי' עולם התהו לפני מלך מלך³² כו' כנודע.

زیرا حیوانات بسیار، بسیار به پایین فرو افتادند؛ حال آنکه در سرچشمه خود در مرتبه‌ای بالاتر قرار دارند، چراکه از مرتبه عالم توهو هستند، «پیش از آنکه هیچ پادشاهی فرمانروایی کند» و مانند آن، چنان‌که دانسته است.

حیوانات بسیار به پایین فرو افتادند، اما ریشه آنها در توهو از ریشه انسان بالاتر است. این نکته مبنای بند بعدی است: عشق نفیس حیوانی (נפש הבהמית، Nefesh HaBahamis)، هنگامی که تعالی می‌یابد، نیرویی دارد که نفیس الهی (נפש האלקית، Nefesh Elohis) فاقد آن است.

7 ואי לזאת האהבה הבאה מצד נפש הבהמית הוא למעלה מעלה בחי' בכל מאדך שלמעלה מהכלי מפני שהוא בחילא יתיר שבאה בהתגברות רב ששרש נפש הבהמית הוא מבחי' התהו כנ"ל.

بنابراین، عشقی که از جانب نفیس حیوانی (נפש הבהמית، Nefesh HaBahamis) می‌آید، بسیار والا است؛ این همان مرتبه «با همه توان» است که فراتر از ظرف قرار دارد، زیرا با نیرویی افزون‌تر (בחילא יתיר، bechila yatir) و با شدت بسیار پدید می‌آید؛ چراکه ریشه نفیس حیوانی از مرتبه توهو (Tohu؛ [عالم آشوب آغازین]) است، چنان‌که [در بالا] توضیح داده شد.

اکنون نتیجه‌گیری چنین است: از آنجا که ریشه نفیس حیوانی در توهو (Tohu) است، عشقی که این نفس پس از روی آوردن به ה' پدید می‌آورد، عشق «با همه توان» است؛ عشقی «فراتر از ظرف»، یعنی بیرون از محدودیت‌های فهم و احساس نفس. این عشق نیروی افزودن شدت توهو را در خود دارد.

רק שנפלה בשבה"כ [בשבירת הכלים] למטה מטה מאד בעבודה גשמית להיות נפרדים אבל כשנברר ועולה למעלה בתפלה אזי הוא בהתגברות רב אהבת בכל מאדך

تنها، نفیس حیوانی در اثر شکستنِ ظرفها بسیار بسیار پایین افتاد، تا در خدمتِ جسمانی باشد و [موجوداتی] جداگانه شود؛ اما هنگامی که پالوده می‌شود و در دعا به بالا برمی‌آید، آنگاه شدتِ عظیمی دارد: عشقِ «با همه توان».

در شکستنِ ظرفها، نورهای **טהو** به پایین‌ترین مراتب سقوط کردند؛ از همین روست که نفیس حیوانی اکنون درگیر امور جسمانی است و خود را جدا از **ה'** احساس می‌کند. اما هنگامی که در دعا پالوده می‌شود و نیروی آن رو به بالا می‌گیرد، شدتِ نخستینش به صورتِ عشقی بی‌حد بازمی‌گردد.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] והאי דלא אמינא לך³³ באורתא דלא אכלי בישרא דתורא כו' נמצא שמאכל הבשר נותן כח ותוספ' מוחין באדם וכמ"ש ויין ישמח לבב אנוש.^{34, 35}

و چنان‌که حکیمان ما، یادشان گرامی، گفتند: «و علتِ اینکه شب این را به تو نگفتم، آن بود که گوشتِ گاو نر نخورده بودیم»، و الی آخر. پس خوردنِ گوشت به انسان نیرو و قوای عقلانی افزوده (**موحין**, mochin) می‌دهد؛ و چنان‌که نوشته شده است: «و شراب دل انسان را شاد می‌کند».

این شاهی است بر اینکه قلمرو حیوانی به انسان نیرو می‌بخشد: حکیمی از تلمود توضیح داد که شبِ پیش حکمِ معینی را بیان نکرده بود، چون هنوز گوشتِ گاو نخورده بود؛ از این سخن برمی‌آید که گوشتِ ذهن را نیرو می‌بخشد. شراب نیز به همین‌سان دل را شاد می‌کند. خوراکیِ برگرفته از جهانِ حیوانی و گیاهی، که ریشه‌اش در مرتبه‌ای بالاتر است، بر قوای عقلانی و احساس انسان می‌افزاید.

بخش 5 • 81-9

اندیشه در نماز و برکت‌ها

8 ועכ"ז [ועם כל זה] למטה האדם במדרגה גבוה יותר מהם ואין ערוך כו' אבל בשרשם הם למעלה מבחי' האדם שהם מעולם התהו. ועפ"י [ועל פי] הקבלה נק' יתרון האור מתוך החשך דוקא.

و باین‌همه، در مرتبهٔ پایین، انسان از آنها در مرتبه‌ای بالاتر است و میانشان هیچ قیاسی نیست، و غیره؛ اما در ریشهٔ خود، آنها از مرتبهٔ انسان بالاترند، زیرا از عالمِ توهو (**עולם התהו**, Tohu) هستند. و بنا بر قبلا (**קבלה**, Kabbalah)، این را «برتری نور [که] از دل تاریکی [پدید می‌آید]» می‌نامند، به‌خصوص.

در ترتیبِ کنونی، انسان بسیار فراتر از حیوانات است؛ اما آنها در ریشهٔ خود، در توهو، مرتبه‌ای بالاتر دارند. قبلا این را «برتری نوری که از تاریکی پدید می‌آید» می‌نامد: بزرگ‌ترین نور، درست از دگرگون کردنِ تاریکی حاصل می‌شود.

והיינו ע"י ההתבוננות בתפלה איך שטרוד כל היום ורודף אחר פרנסתו מזון ולחם שחיותן הוא מהמזלות

یعنی از راه تأمل در دعا: اینکه او سراسر روز گرفتار است و در پی معاش، خوراک و نان می‌دود، و نیروی حیات (חיות, chayus) آنها از برج‌های فلکی (מזלות, mazalos) است،

انسان عملاً چگونه به این مرتبه می‌رسد؟ با تأمل در دعا دربارهٔ روز خودش: اینکه چگونه روز را در پی کسب معاش، خوراک و نان می‌گذراند، و اینکه آن خوراک نیروی حیات خود را از کجا می‌گیرد.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **אין לך עשב³⁶ למטה שאין לו מזל³⁷ כו' והמזלות נמשכים מבחי' הע' [השבעים] שרים והשרים מקבלים משמרי האופנים והאופנים מקבלים מבחי' מלכות כמ"ש מלכות מכ"ע [מלכות כל עולמים].³⁸**

چنان‌که حکمای ما، یادشان مبارک، گفته‌اند: «هیچ تیغهٔ علفی در پایین نیست مگر آنکه برج فلکی‌ای دارد»، و غیره. و برج‌های فلکی از مرتبهٔ هفتاد امیر امتداد می‌یابند، و امیران از نگهبانانِ اوفانیم (אופנים, Ofanim) [طبقه‌ای از فرشتگان] دریافت می‌کنند، و اوفانیم از مرتبهٔ فرمانروایی (מלכות, Malchus) دریافت می‌کنند، چنان‌که نوشته شده است: «فرمانروایی تو بر همهٔ عوالم است.»

میدراش می‌آموزد که هر تیغهٔ علفی یک مزال (מזל, mazal) دارد؛ نیرویی آسمانی در بالای آن که سبب رشدش می‌شود. آلتِ ربه زنجیره را چنین ترسیم می‌کند: برج‌های فلکی نیروی خود را از هفتاد امیر فرشته‌گونِ ملت‌ها می‌گیرند؛ آنان از اوفانیم، که طبقه‌ای از فرشتگان‌اند، و اوفانیم از فرمانروایی **ה'** بر عوالم. همهٔ روزی‌ای که انسان در پی آن می‌دود، در انتهای این زنجیرهٔ طولانی قرار دارد.

אבל לגבי מהותו ועצמותו אין ערוך שהוא רק בחי' זיו והארה בלבד וזהו ענין מאמר ר' [רבי] עקיבא³⁹ אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכ"כ [על אחת כמה וכמה].⁴⁰

اما در برابر ذات و حقیقت او هیچ نسبتی نیست، زیرا آن تنها پرتویی و فروغی بیش نیست. و این مقصودِ سخنِ رבי عقیوا (רבי עקיבא) است: «اگر برای کسانی که از خواست او سرپیچی می‌کنند چنین است، پس برای کسانی که خواست او را انجام می‌دهند، به‌مراتب بیشتر!»

و تمام فرمانروایی، در برابر ذاتِ خود **ה'**، تنها پرتویی کم‌فروغ است. این معنای سخنِ رבי عقیواست: اگر **ה'** حتی به کسانی که از خواست او سرپیچی می‌کنند چنین خیر فراوانی می‌بخشد – به‌واسطهٔ همین پرتوی بیرونی – پس به‌مراتب بیشتر به کسانی خواهد بخشید که خواست او را انجام می‌دهند.

ששם הוא התענוג עד אין קץ וכמ"ש הודו על ארץ ושמים⁴¹ שבחי' ארץ ושמים ממלא וסובב הם רק בחי' הוד וזיו משא"כ לבני ישראל עם קרובו⁴² לבחי' מהותו ועצמותו ית'.

זیرا در آنجا لذتی بی‌پایان است. و چنان‌که نوشته شده است: «شکوهِ او بر زمین و آسمان است»؛ مرتبۀ زمین و آسمان، یعنی [نوری که] همهٔ عوالم را پر می‌کند (مמלא כל עלמין, memalei kol almin) و [نوری که] آنها را فرا می‌گیرد (סובב כל עלמין, sovev kol almin)، تنها مرتبۀ شکوه و فروغ است؛ اما دربارهٔ «بنی اسرائیل، قوم نزدیکِ او»، چنین نیست: آنان [نزدیک] به مرتبۀ ذات و حقیقتِ او، متعال، هستند.

زیرا کسانی که خواستِ او را انجام می‌دهند، لذتِ بی‌پایانِ خود ذاتِ او را دریافت می‌کنند. در مزمور آمده است که «شکوهِ» ה' بر زمین و آسمان است؛ یعنی تمامِ نورِ الهی که عوالم را پر می‌کند و آنها را فرا می‌گیرد، تنها شکوهِ بیرونیِ اوست؛ اما اسرائیل «قومی نزدیکِ او» است و به خودِ ذاتِ او نزدیک است.

מזה תתלהב נפשו בהתגברות בחילא יתיר בתשוקה וחפיצה לדבקה בו ית' וכמ"ש מי לי בשמים ועמד לא חפצתי⁴³ כו'.⁴⁴

از این تأمل، جانِ او با شور و نیرویی افزون‌تر (**בחילא יתיר**, bechila yatir) شعله‌ور خواهد شد، با اشتیاق و میلی برای پیوستن به او، متعال؛ چنان‌که نوشته شده است: «چه کسی را در آسمان دارم؟ و جز تو هیچ نمی‌خواهم»، و غیره.

با تأمل در این تقابل، جانِ انسان از اشتیاقی شدید برای پیوستن به خودِ ה' شعله‌ور می‌شود، نه به چیزی که او می‌بخشد. این فریادِ صاحبِ مزمور است: «چه کسی را در آسمان دارم؟ و جز تو هیچ نمی‌خواهم.»

9 וזהו ברוך אתה מלך העולם אשר קדשנו במצותיו כו' שמה שנשפע ונמשך למטה להיות ממלא וסובב הוא בחי' מלך העולם ומלכותו בכל משלה⁴⁵.

و این [مقصودِ عبارتِ] «متبارک هستی تو... پادشاهِ جهان، که ما را به فرمان‌هایش تقدیس کرده است» و الی آخر است: آنچه افاضه می‌شود و به پایین کشیده می‌شود تا [نوری باشد که] [همۀ عوالم] را پر می‌کند—یعنی **مמלא כל עלמין** (نوری که همهٔ عوالم را پر می‌کند، memalei kol almin)—و [نوری باشد که] [همۀ عوالم] را فرا می‌گیرد—یعنی **סובב כל עלמין** (نوری که همهٔ عوالم را فرا می‌گیرد، sovev kol almin)—مرتبه (**בחינה**, bechinah) «پادشاهِ جهان» و «فرمانروایی‌اش بر همه حکم می‌راند» است.

آلتر ربه (**אדמו"ר הזקן**) این عبارت را بر صورت‌بندی هر برکت بر یک فرمانِ الهی (**מצוה**, mitzvah) تطبیق می‌کند. «پادشاهِ جهان» به نوری اشاره دارد که ה' به درون عوالم و پیرامون آنها می‌فرستد، و به فرمانرواییِ او بر آنها؛ چنان‌که آیه می‌گوید: «فرمانروایی‌اش بر همه حکم می‌راند».

אבל אהבת ותשוקת נש"י [נשמות ישראל] לדבקה בו ית' במהותו ועצמותו אשר קדשנו הוא בחי' תענוג העליון עד אין קץ לשון באשרי⁴⁶ כו'. קדשנו במצותיו כו' שע"י המצות הם ממשיכים מענג העליון כמו טלית וכו'.

اما عشق و اشتیاق ارواح بنی اسرائیل برای پیوستن به او، که متبارک است، در ذات و حقیقتش، [عبارت است از] «آن که (אשר, asher) ما را تقدیس کرده است»؛ زیرا אשר، בחינה‌ای از لذت برین بی‌انتهای (תענוג, taanug) است؛ واژه‌ای [چنان‌که در تعبیر] «در بهروزی‌ام» (באשרי, be'oshri) آمده است و الی آخر. «آن‌که ما را به فرمان‌هایش تقدیس کرده است» و الی آخر؛ زیرا به واسطه فرمان‌های الهی (מצוות, mitzvos)، از תענוג העליון به پایین می‌کشاند؛ برای نمونه، ردای نماز (טלית, tallis) و غیره.

اما عبارت «آن‌که ما را تقدیس کرده است» (אשר קדשנו, asher kiddeshanu) عشق نفیس یهودی به ذات ה' را بیان می‌کند. آتتر ربه אשר را مرتبط با واژه «خوشبختی» (אשר, osher) می‌خواند، چنان‌که درسخن لیا (לאה) «بهروزی‌ام» (באשרי, be'oshri) آمده است؛ ازاین‌رو، آن را תענוג درونی بی‌پایان ه' می‌داند. بنی اسرائیل به واسطه מצוות، مانند טלית، از آن תענוג העליון به پایین می‌کشاند، فراتر از مرتبه «پادشاه جهان».

بخش 6 • 10-17

آب‌های نوح، کشتی و شבת

10 וזהו כי מי נח זאת לי⁴⁷ כי שעבוד הפרנסה כנז"ל [כנזכר לעיל] הוא בחי' מי נח כמו שהי' [שהיה] במבול שאין הפי' שהי' [שהיה] המבול להעביר הרשעים מן העולם.

و این [معنای] عبارت «زیرا این برای من همچون آب‌های نوح (נח) است» است: زیرا بندگی تأمین معاش، چنان‌که پیش‌تر گفته شد، مرتبه «آب‌های نوح» (בחינה, bechinah) است؛ همان‌گونه که در طوفان بود. مقصود این نیست که طوفان برای آن بود که بدکاران را از جهان براند،

اکنون آتتر ربه (ادمو"ר הזקן) به سخنان اشعیا (ישعיהו) می‌پردازد: «زیرا این برای من همچون آب‌های نوح است»؛ آیه‌ای که در نخستین مامار (maamar) این پاراشاه آمده و در آن، ه' سوگند خود به اسرائیل را با سوگندی که پس از طوفان یاد کرد مقایسه می‌کند. بار تأمین معاش نیز «آب‌های نوح» است، همچون طوفان؛ اما او نخست می‌پرسد طوفان برای چه بود، زیرا هدف آن صرفاً نابود کردن بدکاران نبود.

כי לזה לא הי' [היה] נצרך המבול מים כי ברגע אחת הי' [היה] נעשה.

زیرا برای این کار، طوفان آب لازم نبود؛ چون می‌شد آن را در یک لحظه انجام داد.

ه' می‌توانست بدکاران را بی‌درنگ نابود کند؛ برای نابودی صرف، طوفانی یک‌ساله لازم نبود.

11 וכמ"ש בפרעה ותכחז⁴⁸ כו'. רק המבול הי' [היה] כדי לטהר העולם כי בתחלה ותמלא הארץ חמס⁴⁹ כו'.

چنان‌که دربارهٔ فرعون (فرعه) نوشته شده است: «و تو از میان برداشته می‌شدی»، و غیره. بلکه طوفان برای تطهیر جهان بود، زیرا در آغاز، «زمین از ستم پر شده بود» و غیره.

این شاهی است بر اینکه ه' می‌تواند بی‌درنگ نابود کند: به فرعون گفت که می‌توانست او را بزند و او همان دم «از روی زمین محو می‌شد». پس طوفان هدف دیگری داشت: تطهیر جهانی که «از ستم پر شده بود».

שהם המשיכו קליפות כו'. שלזה הי' [היה] צריך לטהר העולם ע"י בחי' מים המטהרים והוא בחי' גשם גבורות גשמים שהוא מבחי' התהו שכשנמשך הגשמים בסדר והדרג' [והדרגה] הוא בחי' חסד ומצמיח זרעים כו'.

زیرا آنان پوسته‌ها (کلیפות, kelipos) را به پایین کشاندند و غیره. از این رو لازم بود جهان به واسطهٔ مرتبهٔ آب‌های تطهیرکننده پاک شود؛ و این مرتبهٔ باران است، «توان‌های نیرومند باران» (גבורות גשמים, gevuros geshamim)، که از مرتبهٔ عالم آشوب (תהו, Tohu) است. زیرا هنگامی که باران‌ها با نظم و به‌تدریج فرود آورده می‌شوند، این مرتبهٔ مهر (חסד, Chesed) است و دانه‌ها را می‌رویاند و غیره.

گناهان آن نسل پوسته‌ها، یعنی نیروهای پوشاننده، را به پایین کشاندند؛ از این رو جهان نیاز داشت با آب پاک شود، همان‌گونه که میکوه (آبگیر تطهیر آیینی) پاک می‌کند. آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) این را به باران پیوند می‌دهد که در دعاها «توان‌های نیرومند باران» نامیده می‌شود. باران معمولی که با نظمی سنجیده می‌بارد، مرتبهٔ **חסد** است و موجب روییدن چیزها می‌شود.

משא"כ המבול שהיו יורדים בגבורה היינו בהתגברות רב ובכח גדול שהוא מבחי' עולם התהו חסד תהו לטהר הארץ הוצרך להיות הארה מבחי' עולם התהو שלמעלה מבחי' תקון רק שהי' [שהיה] הארה רבה ועצומה בהתגברות רב מבחי' התהו.

اما دربارهٔ طوفان چنین نبود: [آب‌هایش] با قید و سخت‌گیری (גבורה, Gevurah) فرود می‌آمدند؛ یعنی با شدتی عظیم و نیرویی بسیار، که از مرتبهٔ عالم **תהו**، از مهر **תהو** بود. برای تطهیر زمین لازم بود پرتویی از مرتبهٔ عالم **תהو** پدید آید؛ مرتبه‌ای که از مرتبهٔ سامان‌یافتگی (תקון, Tikkun) بالاتر است. فقط این‌که آن پرتو فراوان و عظیم بود و با شدتی بسیار از مرتبهٔ **תהو** می‌آمد.

طوفان با **גבורה** فرود آمد؛ یعنی با شدتی فراگیر: این مهر **תהو** بود، مهری در صورت بی‌حدومرز **תהو**. تنها چنین نوری، که از **תקון** برتر است، می‌توانست زمین را تطهیر کند؛ شدت محض آن بود که برای کسانی که تاب دریافتش را نداشتند، ویرانگر شد.

12 ולזה וימח את כל היקום⁵⁰ שלא היו ראויים לקבל. וזהו ויכסו ההרים חמש עשרה אמה⁵¹ כו'

پس «تمام هستی را محو کرد»، زیرا شایسته دریافت [آن] نبودند. و این [معنای] «و کوهها پوشیده شدند... پانزده ذراع»، و غیره است.

پس سیل «تمام هستی را محو کرد»، نه صرفاً به قصد مجازات، بلکه چون آنان نمی‌توانستند نور چنان شدیدی را دریافت کنند. و آب‌ها پانزده ذراع بالاتر از کوهها بالا آمدند.

פי' הרים הוא בחי' תקון התכללות המדות כאברהם שקראו הר⁵² כו'. והטרדות ומחשבות עוה"ז מנפש הבהמית הם ג"כ מבחי' עולם התהו ונק' מי נח כו':⁵³

«کوهها» به مرتبه سامان‌یابی (תיקון, Tikkun)، یعنی درهم‌تنیدگی متقابل صفات عاطفی (مדות, middos) اشاره دارد؛ چنان‌که [در مورد] ابراهیم (آברהם)، که آن را «کوه» نامید، و غیره. و دل‌مشغولی‌ها و اندیشه‌های این جهان که از نفس حیوانی (نפש הבהמית, Nefesh HaBahamis) سرچشمه می‌گیرند، آن‌ها نیز از مرتبه عالم توهو (عולם התהو, Olam HaTohu) هستند و «آب‌های نوح» (נח) نامیده می‌شوند، و غیره.

«کوهها» نماد تיקון، یعنی درهم‌آمیختگی صفات‌اند؛ چنان‌که تلمود می‌گوید ابراهیم محل معبد را «کوه» نامید. آب‌های توهو سیل از تיקון بالاتر آمدند. در انسان نیز نگرانی‌ها و اندیشه‌های این جهان که از نفس حیوانی سرچشمه می‌گیرند، به همین‌سان از توهو هستند و «آب‌های نوح» در زندگی او به‌شمار می‌آیند.

13 וזהו ויאמר ה' לנח בא אתה⁵⁴ וכל ביתך אל התבה. תבה הוא בחי' צירופי אותיות

و این [معنای] «و ه' به نوح (נח) گفت: "تو و همه اهل خانه‌ات به درون کشتی (תבה, teivah) بیا."» است. تבה مرتبه ترکیب‌های حروف است،

ה' به نوح می‌گوید که به درون تבה، یعنی کشتی، وارد شود. واژه عبری تבה همچنین به معنای «واژه» است؛ ازاین‌رو آلت‌ر ربه (آدمو"ר הזקן) آن را واژه‌ها و ترکیب‌های حروف دعا و تورات می‌خواند؛ تבה پناهگاهی از سیل نگرانی‌های دنیوی است.

כי נח הוא בחי' שבת כترגומו וישבת ונח⁵⁵ כו'. ואין הפי' שביתה בעצם רק כאדם ששובת ממלאכתו.

زیرا نوح مرتبه روز استراحت (שבת, Shabbos) است؛ چنان‌که ترجمه آرامی آن (ترگومو, Targum)، «و از کار بازایستاد» (וישבת, vayishbos) را به «و آرام گرفت» (ונח, venach) [ترجمه می‌کند]، و مانند آن. اما مقصود، توقف ذاتی نیست، بلکه مانند شخصی است که از کار خود استراحت می‌کند.

نام نوح به معنای «آرامش» است و ترجمه آرامی برای بیان آرام‌گرفتن ه' در روز هفتم، از همان ریشه استفاده می‌کند؛ بنابراین نوح مرتبه سבת است. این آرامش به معنای توقف کامل نیست، بلکه مانند کارگری است که از کارش استراحت می‌کند: آرامشی که در پی تلاش می‌آید.

14 וכמ"ש ונוח בחמשה עשר^{56, 57} כו' שביתה אחר מלחמה כו' בחי' נח נייחא דרוחא ויש ב' בחינות נח ב'

בחי' שבת שבת תתאה ושבת עלאה יום שכולו שבת. ובחי' תפלה נק' ג"כ בחי' נח בחי' שבת.

و چنان‌که نوشته شده است: «و در پانزدهم آرام گرفتند» و غیره؛ آرامش پس از جنگ و غیره، مرتبة آرامش (נח, nach)، آرامش روح (נייחא דרוחא, naycha d'rucha). دو مرتبة آرامش (נח) هست، دو مرتبة شبّات (שבת, Shabbos): شبّات فرودین و شبّات برین، «روزی که سراسر شبّات است». و مرتبة دعا نیز مرتبة آرامش و مرتبة شبّات نامیده می‌شود.

یهودیان شوشان پس از جنگشان «در پانزدهم آرام گرفتند»: آرامشی پس از کشمکش، آرامش روح. دو نوع از این «آرامش» هست: شبّات فرودین، شبّات هفتگی ما، و شبّات برین، «روزی که سراسر شبّات است» در آینده. دعا نیز «آرامش» و شبّات است؛ جایی که کار هفته بالا برده می‌شود.

15 וכל תפלות החול מתעלים בשבת כי בשבת הוא עליות העולמות שכל ששת ימי המעשה הוא בירורי

רפ"ח נצוצין בחי' מל' שיורדת בבי"ע ורגלי' [ורגליה] יורדות⁵⁸ כו'. ויש בזה עתים שונים כמו חצות לילה.

و همه دعا‌های روزهای هفته در **שבת** (Shabbos) تعالی می‌یابند، زیرا در **שבת** عوالم صعود می‌کنند. زیرا هر شش روز کار، زمان پالایش ۲۸۸ جرقه است؛ مرتبة فرمانروایی (מלכות, Malchus) که به [عوالم] آفرینش (בריאה, Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل (עשיה, Asiyah) فرود می‌آید؛ «پاهایش فرود می‌آیند» و غیره. و در این کار، زمان‌های گوناگونی هست، مانند نیمه‌شب.

دعا‌های روزهای هفته به‌تمامی در **שבת** تعالی می‌یابند؛ آن‌گاه که همه عوالم صعود می‌کنند. در قبالا (קבלה, Kabbalah)، ۲۸۸ جرقه قدسی در شکستن ظرف‌ها فرو افتادند و در طی شش روز کار، **מלכות** به عوالم فرودین فرود می‌آید تا آن جرقه‌ها را پالایش و گردآوری کند؛ چنان‌که در امثال آمده است: «پاهایش فرود می‌آیند». این پالایش زمان‌های معینی دارد، مانند نیمه‌شب؛ زمان **תיקון חצות** (Tikkun Chatzos)، سوگواری نیمه‌شب بر ویرانی معبد و تبعید حضور الهی (שכינה, Shechinah).

16 וכל ו' ימי המעשה הוא בחי' השפעות ויאמר אלקים⁵⁹ יהי אור כו' יהי רקיע.⁶⁰ ובשבת מתעלים בי"ע

בבחי' אצי' בחי' תקון

و تمام شش روز کار، مرتبة افاضه‌هایی هستند که با گفتارهایی چون «و **אלקים** (אלקים, Elokim) گفت: «روشنایی پدید آید» و «سپهر پدید آید» صورت می‌گیرند. و در روز **שבת** (Shabbos)، عوالم **בריאה** (Beriah)، **יצירה** (Yetzirah) و **עשיה** (Asiyah) به مرتبة عالم صدور (**אצילות**, Atzilus) ارتقا می‌یابند؛ مرتبة **תיקון** (Tikkun [سامان‌یافتگی])،

شش روز با گفتارهای آفرینش، «روشنایی پدید آید» و «سپهر پدید آید» و مانند آنها، متناظرند؛ از طریق این گفتارها فیض الهی به عوالم جاری می‌شود. در روز **שבת** جریان وارونه می‌شود: عوالم **בריאה**، **יצירה** و **עשיה** به عالم **אצילות** ارتقا می‌یابند؛ عالم **תיקון** است.

כי איהו וחיוהי חד⁶¹ [איהו] וגרמוהי חד פי' חיוהי אורות וגרמוהי כלים הכל חד בהון

זیرא «او و نیروی حیاتش یکی‌اند، او و ظرف‌هایش یکی‌اند»؛ یعنی **חיוהי** (chayohi [نیروی حیات او]) همان نورها است و **גרמוהי** (garmohi [ظرف‌های او]) همان ظرف‌ها هستند؛ همه در آنها یکی است.

تیكونی زوهار (תיקוני זוהר، תיקוני זוהר) دربارهٔ عالم **אצילות** می‌گوید که **ה'** با «نیروی حیاتش» و «ظرف‌هایش» یکی است. آلتز ربه (ادم"ר הזקן) اینها را به نورها و ظرف‌ها تفسیر می‌کند: در عالم **אצילות** هر دو به‌تمامی با **ה'** یکی‌اند.

וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבורה⁶² שבבחי' אצ'י' בחי' גדולה וגבורה הם בבחי' לך ומיוחדים בתכלית בחי' תקון.

و چنان‌که نوشته شده است: «ای **ה'**، بزرگی و توانایی از آن توست»؛ در مرتبهٔ **אצילות**، مراتبِ بزرگی و توانایی در مرتبهٔ «از آن تو» قرار دارند و به‌غایت یگانه‌اند؛ این مرتبهٔ **תיקון** است.

آیهٔ «ای **ה'**، بزرگی و توانایی از آن توست» این معنا را نشان می‌دهد: در عالم **אצילות**، حتی دو صفتِ متقابلِ **מֶהַר** (Chesed) — که در آیه «بزرگی» است — و **قید و سخت‌گیری** (Gevurah) — که در آیه «توانایی» است — به «از آن تو» تعلق دارند؛ آنها به‌تمامی با **ה'** و با یکدیگر یگانه‌اند، و این حقیقتِ **תיקון** است.

17 וכמו"כ [וכמו כן] בתפלה ג"כ כל המעשה אשר יעשה בכל יום במזון או אפי' [אפילו] ת"ת [תלמוד תורה]

מתעלה בתפלה ע"י אהבת בכל מאדך.

همچنین در نماز، همهٔ کارهایی که انسان هر روز انجام می‌دهد، چه در خوردن و چه حتی [در] مطالعهٔ تورات، به‌واسطهٔ عشق «با تمامی توانت» تعالی می‌یابد.

نماز مانند شبّات (Shabbos) عمل می‌کند: هرچه انسان در طول روز انجام داده است، از خوردن گرفته تا حتی مطالعهٔ تورات، در نماز به‌واسطهٔ عشق بی‌حدومرز «با تمامی توانت» بالا برده می‌شود.

וזهو שבת תתאה שמתעלים בי"ע בבחי' אצ'י'. אך לע"ל [לעתיד לבוא] יהיה יום שכולו שבת פי' שיתעלה

בחי' אצ'י' למעלה מעלה ולא

و این شبّاتِ فروتر است که در آن عوالمِ آفرینش (**ברیאה**، Beriah)، صورت‌بخشی (**יצירה**، Yetzirah) و عمل (**עשיה**، Asiyah) به مرتبهٔ عالمِ صدور (**אצילות**، Atzilus) تعالی می‌یابند. اما در روزگارِ آینده، «روزی که سراسر شبّات است» خواهد بود؛ یعنی مرتبهٔ **אצילות** بالاتر و بالاتر تعالی خواهد یافت، و نه

این همان «شبّاتِ فروتر» است که عوالمِ فرودین را به **אצילות** برمی‌کشد. «روزی که سراسر شبّات است» در آینده برتر خواهد بود: خودِ **אצילות** بالاتر و بالاتر خواهد رفت.

כמו עתה שאחר שבת נצרך להיות חול היינו שבחי' אצי' מברר בי"ע ולע"ל [ולעתיד לבוא] יתעלה בחי' אצי' ולא יהי' [יהיה] נצרך עוד לברר בי"ע

چنانکه اکنون، پس از شبات باید روزی عادی در پی آید؛ یعنی مرتبۀ **אצילות** عوالم آفرینش، صورت بخشی و عمل را پالایش می کند؛ اما در روزگار آینده مرتبۀ **אצילות** تعالی خواهد یافت و دیگر نیازی نخواهد بود که عوالم آفرینش، صورت بخشی و عمل را پالایش شوند،

آن گاه چرخۀ روزهای عادی و شبات پایان خواهد یافت. امروز پس از هر شبات روزی عادی می آید، زیرا **אצילות** باید همچنان عوالم فرودین را پالایش کند؛ اما در آینده این پالایش کامل خواهد شد و دیگر نیازی به آن نخواهد بود.

כי روح הטומאה אעביר⁶³ ויבולע המות⁶⁴ כו' אשת חיל עט"ב [עשרת בעלה]⁶⁵ ונקבה תסובב גבר⁶⁶ וכמבואר במ"א וד"ל [ודי למבין]:

زیرا «روح ناپاکی را از میان خواهم برد» و «مرگ را فرو خواهد بلعید» و جز این؛ «زن بافضیلت تاج شوهر خویش است» و «زن، مرد را دربر خواهد گرفت»، چنانکه در جای دیگر توضیح داده شده است؛ و این برای اهل فهم کافی است.

زیرا آن گاه «روح ناپاکی را از میان خواهم برد» و «مرگ را فرو خواهد بلعید» برای همیشه. فرمانروایی (מלכות, Malchus)، یعنی «زن بافضیلت»، «تاج شوهرش» خواهد شد و از صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) فراتر خواهد رفت؛ و «زن، مرد را دربر خواهد گرفت». آلت ربه (אדמו"ר הזקן) جزئیات را به جای دیگری واگذار می کند.

بخش 7 • 181-23

آب های بسیار نمی توانند عشق را خاموش کنند

18 וזהו פי' הפסוק מים רבים⁶⁷ הם מרדות עוה"ז שהם מבחי' עולם התהו⁶⁸ ונהרות הם המחשבות שנמשכו כמי נהר דנידי ואזלי

و این است تفسیر آیه: «آب های بسیار» دل مشغولی های این دنیا هستند که از مرتبۀ عالم **תהו** (Tohu [عالم بی سامانی]) سرچشمه می گیرند؛ و «رودها» اندیشه هایی هستند که همچون آب رودخانه جریان می یابند، آبی که پیوسته در حرکت است و روان می رود،

اکنون آلت ربه آیه ای از غزل غزلها را تفسیر می کند: «آب های بسیار نمی توانند عشق را خاموش کنند و رودها نمی توانند آن را غرق کنند.» «آب های بسیار» دل مشغولی های زندگی دنیوی اند که ریشه در **תהو** دارند؛ همان «آب های نوح» که پیش تر توصیف شد. «رودها» جریان اندیشه هایی هستند که این نگرانی ها به راه می اندازند و بی وقفه به جریان خود ادامه می دهند.

כי בבחי' התהו יש ג"כ ב' בחי' מים ונהרות לא יוכלו לכבות את האהבה הבאה מכח נפש האלקית בהתגברות ועמך לא חפצתי⁶⁹ וכי:⁷⁰

זیرا در مرتبة تہو نیز دو مرتبه هست: آبها و رودها؛ [بااین حال، آنها] «نمی‌توانند عشق را خاموش کنند»، عشقی که با شدت از نیروی نفس الهی (نפש האלקית, Nefesh Elohis) برمی‌خیزد: «و جز تو هیچ نمی‌خواهم» و الی آخر.

خود تہو نیز این دو مرتبه، یعنی آبها و رودها، را دارد. بااین حال، آنها نمی‌توانند عشقی را خاموش کنند که نیروی نفس با شدت برمی‌انگیزد؛ عشقی که می‌گوید: «جز تو هیچ نمی‌خواهم» —هیچ چیز جز خود ه'.

19 אם יתן אیش את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו.⁷¹ פי' ביתו הוא בחי' חכ' [חכמה] בחכמה יבנה בית.⁷²

«اگر کسی همه ثروت خانه‌اش را در برابر عشق بدهد، به‌تمامی خوار شمرده خواهد شد.» مقصود از «خانه‌اش» مرتبة حکمت (Chochmah, חכמה) است؛ [چنان که آمده است:] «خانه با حکمت بنا می‌شود.»

کلمات بعدی سرود می‌گویند که اگر کسی همه ثروت خانه‌اش را در برابر عشق بدهد، «به‌تمامی خوار شمرده خواهد شد»؛ در معنای ساده، عشق خریدنی نیست، اما در اینجا، همان‌گونه که بند ۲۳ می‌گوید، خود ثروت چیزی است که عاشق آن را خوار می‌شمارد. **ادمو"ר הזקן** هر واژه را تفسیر می‌کند: «خانه‌اش» به **חכמה** اشاره دارد، زیرا در کتاب امثال آمده است که خانه با حکمت بنا می‌شود.

הון ביתו הוא פנימיות כמ"ש בדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים⁷³ והוא בחינת טעמי התורה והוא בחינת ג"ע [גן עדן] העליון ותחתון ואורייתא מחכמה נפקת.^{74, 75}

«ثروت خانه‌اش» بُعد درونی (پنیمיות, pnimiyus) است، چنان‌که نوشته شده است: «و حجره‌ها با شناخت، از هر ثروت گران‌بها و دلپذیر پر می‌شوند»؛ و این مرتبة دلایل تورات است، و این مرتبة گان عدن برتر و فروتر (باغ عدن) است؛ و «تورات از **חכמה** سرچشمه می‌گیرد.»

«ثروت خانه‌اش» گنجینه درونی حکمت است: دلایل تورات که جان‌ها در گان عدن، هم در مرتبة فروتر و هم در مرتبة برتر، به‌عنوان پاداش از آنها بهره‌مند می‌شوند. تورات از **חכמה** سرچشمه می‌گیرد، پس دلایل آن «ثروت» «خانه» حکمت‌اند.

20 ואם יתן אیش בחי' אیش מלחמה⁷⁶ שלהיות בחינת חכמה להיות נהנין מזיו השכינה בבחי' השגה הוא רק בחי' זיו והארה בלבד והוא

«اگر مردی بدهد» — مرتبة «مرد جنگ»: زیرا [توانایی] داشتن مرتبة حکمت (Chochmah, חכמה)، برای لذت‌بردن از فروغ حضور الهی (שכינה, Shechinah) به‌صورت فهم، تنها پرتویی و درخششی بیش نیست؛ و این واژه «مرد» (איש, ish) در آیه، این عبارت را به یاد می‌آورد: «ה' مرد جنگ است». شناخت ه' از طریق حکمت — همان لذتی که جان‌ها در باغ عدن (גן עדן, Gan Eden) از «فروغ حضور الهی» می‌برند — تنها پرتویی از نور اوست.

ע"י בחי' איש מלחמה הוא רבוי הצמצומים עד שיוכל להיות בחינת חכמה זיו השכינה אבל בחי' אהבה הנ"ל ועמד לא חפצתי⁷⁷ כו'.

به واسطه مرتبه «مرد جنگ» است، که همان انقباضهای بسیار (צמצומים, tzimtzumim) است، تا آنجا که مرتبه حکمت و فروغ حضور الهی بتواند وجود یابد. اما مرتبه عشق یادشده در بالا [این است:] «و جز تو هیچ نخواسته‌ام»، و الی آخر: این پرتو از طریق «مرد جنگ» به آنان می‌رسد؛ یعنی از راه انقباضهای بسیار که نور را کاهش می‌دهند تا ذهن‌های مخلوق بتوانند آن را در قالب حکمت دریافت کنند. عشق یادشده در بالا متفاوت است: «جز تو هیچ نخواسته‌ام».

שלא ע"מ [על מנת] לקבל פרס⁷⁸ היינו עוה"ב [עולם הבא] ג"ע [גן עדן] העליון וכו' כ"א ועמד למהותו ועצמותו ית' אליו ולא למדותיו.^{79, 80}

نه به قصد دریافت پاداش – یعنی عالم آینده، گن עדן העליון، و غیره – بلکه «تو» (ועמד, ve'immecha)، یعنی به ذات و وجود او، که متبارک باد؛ به سوی او و نه به سوی صفاتش. این عشق در پی هیچ پاداشی نیست؛ حتی پاداش روحانی عالم آینده یا گن עדן העליון را هم نمی‌جوید، بلکه تنها ذات ה' را می‌طلبید. تعبیر مشهور: به سوی او، نه به سوی صفاتش.

21 ואיך יוכל למשוך בחי' מהותו ועצמותו. הוא ע"י המצות כי תרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם תר"ך⁸¹ עמודי אור גימט' [גימטריא] כתר.⁸²

و چگونه می‌توان مرتبه ذات و هستی او را به پایین کشاند؟ این کار از راه מצות (mitzvos [فرمان‌ها]) است؛ زیرا ۶۱۳ מצות تورات و هفت מצوت ربّانی، در مجموع ۶۲۰ ستون نورند؛ عدد ابجدی تاج (כתר, Keser). چگونه انسان می‌تواند به ذات ה'، که فراتر از هر نوری است، راه یابد؟ از راه מצوت. ۶۱۳ فرمان تورات به‌علاوه هفت فرمان ربّانی، در مجموع ۶۲۰ می‌شود؛ این عدد ابجدی کתר است (כתר = ۲۰ + ۴۰۰ + ۲۰۰)، یعنی «تاجی» که فراتر از حکمت قرار دارد. از این رو מצوت «۶۲۰ ستون نور» نامیده می‌شوند.

שכמו שהעמוד הוא מלמעלה למטה כמו"כ [כמו כן] המצות הם מבחי' גלגלתא בחי' כתר הממוצע בין מאציל לנאצלי' [לנאצלים] כי איך יכול למשוך ממהותו ועצמותו ית' למטה הוא ע"י המצות רמ"ח אברין דמלכא

زیرا همان‌گونه که یک ستون [از بالا به پایین امتداد می‌یابد]، מצوت نیز از مرتبه گُلگَلَتَا (Gulgalta [جمعه])، یعنی مرتبه کתר، هستند؛ مرتبه‌ای که میان فیض‌بخش و فیض‌یافتگان واسطه است. زیرا چگونه می‌توان از ذات و هستی او، متبارک است، چیزی را به پایین کشاند؟ این کار از راه מצوت است، «۲۴۸ اندام پادشاه».

ستون از بالا تا پایین امتداد دارد؛ به همین ترتیب، מצوت از کתר – که گُلگَلَتَا، «جمعه»ی ساختار برین، نامیده می‌شود – تا جهان ما امتداد می‌یابند. کתר میان ه' و هر آنچه از او صادر می‌شود قرار دارد. מצوت «اندام‌های پادشاه» نامیده می‌شوند.

וכמ"ש וימינו תחבקני⁸³ כמשל החובק את האדם מחמת אהבת פנימיותו שהוא חכם ביותר וכדומה רק שאינו יכול לתפוס אותו כ"א

و چنانکه نوشته شده است: «و دست راستش مرا در آغوش می‌گیرد»؛ مانند کسی که شخصی را از سر محبت به باطن وجودش در آغوش می‌گیرد، زیرا او بسیار خردمند است و مانند آن؛ باین‌همه، نمی‌تواند او را دریابد مگر

آیه «دست راستش مرا در آغوش می‌گیرد» با این تمثیل توضیح داده می‌شود: کسی فرزانه‌ای بزرگ را به سبب باطن وجودش، یعنی خردمندی‌اش، دوست می‌دارد؛ اما نمی‌تواند خود خردمندی را در آغوش بگیرد. تنها می‌تواند بدن آن فرزانه را در آغوش بگیرد.

ע"י הגוף ואבריו כמו כן כביכול ע"י המצות רמ"ח פקודין יכולים להמשיך מהו"ע [מהותו ועצמותו] שהם רצונו ית'.

از راه بدن و اندام‌هایش. به همین ترتیب، به اصطلاح، از راه **מצות**، یعنی ۲۴۸ فرمان، می‌توان ذات و هستی او را به پایین کشاند؛ زیرا آن‌ها اراده اویند، و او متبارک است.

با در آغوش گرفتن بدن، شخص همه آن انسان را در آغوش می‌گیرد. به همین ترتیب، **מצות اراده ה'** و «اندام‌های» اویند؛ با به‌جا آوردن آن‌ها، «ذات» خود **ה'** را در آغوش می‌گیریم؛ ذاتی که به هیچ راه دیگری نمی‌توان آن را دریافت.

22 וזהו לאשתאבא בגופא דמלכא⁸⁴ הוא בחי' המצות וזהו שאנו אומרים בק"ש [בקראת שמע] שמע

ישראל⁸⁵ הוי"ה אלקינו יחוד או"א [אבא ואימא] תרין ריעין^{86,87} כו' ה' אחד יחוד זו"נ [זעיר אנפין ونוקבא].

و این [معناي] «در پیکر پادشاه جذب‌شدن» است: این مرتبه فرمان‌های توراتی (**מצות**, mitzvos) است. و این همان چیزی است که در دعای شماع (**שמع**, Shema) می‌گوییم: «بشنو، ای اسرائیل: **ה'** (Havayah)، **אלکינו** است» — اتحاد پدر و مادر (**آبآ وایمآ**, Abba v'Imma)، یعنی حکمت (**חכמה**, Chochmah) و فهم (**בינה**, Binah)، «دو همراه» و مانند آن؛ «**ה'** یکی است» — اتحاد صفات عاطفی (**ז"א** / **זعیر انפین**, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (**نوکبآ**, Nukva؛ **ملכות**, Malchus).

زوهار (**זהר**) از جذب‌شدن نفس در «پیکر پادشاه» سخن می‌گوید؛ آلتز ربه (**آدمو"ר הזקן**) می‌گوید که منظور از آن، فرمان‌های توراتی است. او این فرمان‌ها را با اتحادهایی مقایسه می‌کند که در شماع توصیف شده‌اند: «**ה'** **אלکינו** است» اتحاد پدر و مادر، یعنی حکمت و فهم، است؛ «دو همراه» که هرگز از هم جدا نمی‌شوند. «**ה'** یکی است» اتحاد زعیر انپین و نوکوا، یعنی صفات عاطفی و فرمانروایی، است.

בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] **יחודא תתאה וזהו הכל בחי' יחוד היינו כשנמשך למטה והיו לאחרים משא"כ מעשה המצות והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום.**⁸⁸

«مبارک باد نام جلال فرمانروایی او تا ابدالآباد» — یگانگی فروتر (יחודא תתאה, yichuda tata'ah). و همه این‌ها جنبه‌ای (بחינה, bechinah) از یگانگی‌اند؛ یعنی هنگامی که به پایین کشانده می‌شود و آن‌ها یکی می‌شوند. اما در اجرای فرمان‌های توراتی چنین نیست: «و این سخنان که من (אנכי, Anochi) امروز به تو فرمان می‌دهم، خواهند بود.»

«مبارک باد نام جلال فرمانروایی او» یگانگی فروتر است؛ یعنی یگانگی ה' در درون جهان. همه این‌ها اتحاد مراتب الهی‌اند، آن‌گاه که به عوالم فرود می‌آیند. فرمان‌های توراتی چیزی فراتر از این‌اند: آیه بعد می‌گوید «این سخنانی که به شما فرمان می‌دهم».

אנכי הוא בחי' כתר⁸⁹ **ע"י ודברת במ**⁹⁰ **כי בחי' הדבור בתורה הוא ג"כ מ"ע** [מצות עשה].

אנכי مرتبه تاج (כתר, Keser) است، از طریق «و درباره آنها سخن خواهی گفت»؛ زیرا سخن‌گفتن در تورات نیز فرمانی ایجابی است.

«من» (אנכי, Anochi) در آن آیه به تاج اشاره دارد؛ مرتبه‌ای فراتر از تمام مراتب متحدشونده. فرمان‌های توراتی تا آنجا می‌رسند؛ و حتی بر زبان آوردن کلمات تورات («و درباره آنها سخن خواهی گفت») خود فرمانی ایجابی است و از این‌رو آن نیز به تاج پیوند می‌یابد.

23 **וזהו אם יתן איש את כל הון ביתו**⁹¹ **בחינת ג"ע** [גן עדן] **העליון ותחתון בחי' חכמה טעמי התורה בוז**
יבוזו לו

و این [معنای] «اگر کسی همه ثروت خانه‌اش را ببخشد» است — مرتبه بهشت عدن برین و زیرین (גן עדן, Gan Eden)، مرتبه حکمت (חכמה, Chochmah)، دلایل تورات — «کاملاً خوار شمرده خواهد شد»،

در جمع‌بندی آیه: «همه ثروت خانه‌اش» همان **גן עדן** برین و زیرین و **חכמה** دلایل تورات است؛ و «کاملاً خوار شمرده خواهد شد» یعنی عشق آن ثروت را خوار می‌شمارد.

שהוא רק בחי' זיו והארה בלבד אבל באהבה ועמך לא חפצתי⁹² **כו'. שהוא אליו ולא למדותיו למהותו**
ועצמותו ית':

زیرا آن تنها مرتبه‌ای از پرتو و فروغی بیش نیست؛ اما در عشق: «و جز تو هیچ نمی‌خواهم» و مانند آن؛ عشقی که متوجه خود اوست، نه صفاتش، بلکه به ذات و هستی او، که متبارک باد.

آن ثروت خوار شمرده می‌شود، زیرا آن **חכמה** تنها پرتویی از نور ה' است. عشق راستین می‌گوید: «جز تو هیچ نمی‌خواهم»؛ این عشق متوجه خود ه' است، نه صفات او، بلکه متوجه ذات و هستی خود اوست.

خواهر کوچکی داریم

24 וזהו אחות לנו קטנה.⁹³ פ"י כי עתה נקרא זה דודי⁹⁴ כו' אבל כשמתעלה למעלה מעלה ע"י המצות במהותו ועצמותו נק' אחותי לשון ולא מאחין איחוי אלכסנדרی.

و این معنای «ما خواهری کوچک داریم» است. یعنی اکنون او «این است محبوب من» و مانند آن خوانده می‌شود؛ اما هنگامی که به واسطه فرمان‌ها (מצוות, mitzvos)، بالاتر و بالاتر، به ذات و حقیقت او ارتقا می‌یابد، «خواهرم» (اחותی, achosi) خوانده می‌شود؛ واژه‌ای [هم‌ریشه با] «و پیوند نمی‌زنند» (مأحین, me'achin) و «پیوند اسکندریه» (ایحوی, ichuy).

آیه بعد، «ما خواهری کوچک داریم»، به نفیس یهودی و به فرمانروایی (ملכות, Malchus)، یعنی حضور الهی (שכינה, Shechinah)، اشاره دارد. اکنون او «این است محبوب من» خوانده می‌شود؛ رابطه‌ای میان دو تن. هنگامی که از راه فرمان‌ها به ذات ه' اوج می‌گیرد، «خواهرم» (اחותی, achosi) خوانده می‌شود؛ واژه‌ای که آدمو"ר הזקן آن را با واژه‌های تلمودی «پیوند نمی‌زنند» (مأحین, me'achin) و «پیوند دادن» (ایحوی, ichuy) مرتبط می‌سازد.

שהיו לאחדים ממש אשת חיל⁹⁵ עט"ב [עטרת בעלה] **ושם נק' בחי' קטנה נקודה חדא.⁹⁶ כי כשמקבלת מבחינת חכמה נק' רבה אמונתך⁹⁷**

زیرا آن دو به‌راستی یکی می‌شوند: «زن توانمند تاج شوهر خویش است»؛ و در آنجا او مرتبه «کوچک»، یعنی نقطه‌ای یگانه، خوانده می‌شود. زیرا هنگامی که از مرتبه حکمت (חכמה, Chochmah) دریافت می‌کند، [این] «وفاداری تو بزرگ است» خوانده می‌شود.

آنگاه او به‌راستی با او یکی می‌شود؛ چنان‌که آمده است: «زن توانمند تاج شوهر خویش است»؛ فرمانروایی (ملכות) برمی‌خیزد و به تاج بدل می‌شود. در آنجا او «کوچک»، یعنی نقطه‌ای یگانه، خوانده می‌شود. هنگامی که از حکمت (חכמה) دریافت می‌کند، «بزرگ» خوانده می‌شود.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **אימתי גדול**⁹⁸ **כשהוא בעיר אלקינו**^{99, 100} **היינו שיש השפעות והמשכות רבים משא"כ כשיתעלה בחי' מל' למעלה מעלה להיות עט"ב** [עטרת בעלה] **אז היא בחי' נקודה חדא**

ו چنان که حکیمان ما، یادشان به خیر، گفتند: «او چه هنگام بزرگ است؟ هنگامی که در شهر **אלקינו** است»؛ یعنی هنگامی که تأثیرها و جریان‌های بسیاری وجود دارد. اما هنگامی که مرتبه فرمانروایی (**ملכות**) بالاتر و بالاتر ارتقا می‌یابد تا «تاج شوهر خویش» شود، چنین نیست؛ آنگاه او مرتبه نقطه‌ای یگانه است.

بنابراین زوهار (**זהר**, Zohar) عبارت «بزرگ است ה'... در شهر **אלקינו**» را چنین می‌خواند: **ה'** هنگامی «بزرگ» خوانده می‌شود که فرمانروایی (**ملכות**)، یعنی «شهر»، سرشار از جریان‌های گوناگون تأثیر باشد. اما هنگامی که فرمانروایی برمی‌خیزد تا تاج شود، به نقطه‌ای یگانه فشرده می‌شود.

(וע' ברע"מ [ברע"מ מהימנא] פ' תרומה דף קנ"ח ע"א ואיהי עטרה על רישיה מסטרא דסגולתא)¹⁰¹ **וכידוע שנקודה אחת עליונה**¹⁰² **כולל כל בחי' התחתונה כמארז"ל** [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **רגלי החיות**¹⁰³ **כנגד כולם שוקי החיות כו':**

(و بنگريد به رعيا مهمنا (**رع"מ**, Ra'aya Mehemna)، پاراشات تروما (**פ' תרומה**, Parshas Terumah)، برگ 158a: «و او تاجی بر سر اوست، از سوی سیگولتای (**סגולתא**, segolta).») و چنان که شناخته است، نقطه‌ای یگانه و برتر همه مراتب فروتر را دربرمی‌گیرد؛ چنان که حکیمان ما، یادشان به خیر، گفتند: «پاهای حیوت (**חיות**, Chayos [فرشتگان عرش]) با همه آنان برابر است؛ ساق‌های حیوت...»

زوهار (**זהר**) در «رعيا مهمنا» فرمانروایی (**ملכות**) را تاجی بر سر توصیف می‌کند که از سوی سیگولتا است. نقطه‌ای برتر، هرچند کوچک باشد، همه آنچه را در فروتر آن است در خود دارد؛ چنان که تلمود می‌گوید پاهای حیوت (**חיות**, Chayos [فرشتگان عرش]) با همه آنچه زیر آنهاست برابر است. پس نقطه «کوچک» همه چیز را دربرمی‌گیرد.

25 **ושדים אין לה.**¹⁰⁴ **פי' שעתה נמשך ונשפע למטה בהיכלות דבי"ע ומלכותו בכל משלה**¹⁰⁵ **משא"כ למעלה אידי דטריד למיבלע לא פליט**¹⁰⁶ **אינו נמשך ונשפע כלל:**

«و پستان ندارد.» یعنی اکنون [جریان] به پایین، به تالارهای عالم آفرینش (**ברیאה**, Beriah)، عالم صورت‌بخشی (**יצירה**, Yetzirah) و عالم عمل (**עשיה**, Asiyah) کشیده و افاضه می‌شود، و «فرمانروایی (**ملכות**, Malchus) او بر همه حکم می‌راند»؛ اما در بالا چنین نیست: «چون سرگرم فروبردن است، بیرون نمی‌دهد»؛ یعنی اصلاً کشیده و افاضه نمی‌شود.

«پستان ندارد»: پستان‌ها شیر می‌دهند، از این رو نماد افاضه فیض‌اند. اکنون **ملכות** عوالم را تغذیه می‌کند و نیروی حیات را به تالارهای عالم آفرینش، عالم صورت‌بخشی و عالم عمل می‌فرستد. اما هنگامی که به بالا عروج می‌کند، یکسره در دریافت از ذات **ה'** مستغرق است و چیزی به بیرون نمی‌دهد؛ چنان که تعبیر تلمودی می‌گوید: «سرگرم فروبردن است، بیرون نمی‌دهد.»

26 מה נעשה לאחרתנו¹⁰⁷ ביום שידובר בה פי' כי למטה וידבר ה' כו' דבר מלך שלטון¹⁰⁸

«برای خواهرمان در روزی که از او خواستگاری می‌شود چه کنیم؟» یعنی در پایین، [چنین است:] «و ה' سخن گفت» و مانند آن؛ «سخن پادشاه فرمانرواست».

آیه ادامه می‌یابد: «برای خواهرمان در روزی که از او خواستگاری می‌شود چه کنیم؟» در پایین، سخن ה' فرمان می‌راند و می‌آفریند: «و ה' سخن گفت» و «سخن پادشاه فرمانرواست». فرمانروایی (מלכות, Malchus) با سخن پیوند دارد.

היינו שבחיי' הדבור פרצוף בפ"ע [בפני עצמו] מנהיג וממשיך לזולתו משא"כ למעלה שידובר בה בחי' נפעל שהדבור אינו בפ"ע [בפני עצמו] רק בה שאינו נמשך למטה:¹⁰⁹

یعنی مرتبه سخن (בחינה, bechinah)، پیکربندی (פרצוף, partzuf) مستقلی است که رهبری می‌کند و به دیگران فرومی‌فرستد؛ اما در بالا چنین نیست: «که از او خواستگاری می‌شود»؛ این مرتبه‌ای منفعل است که در آن سخن مستقلاً وجود ندارد، بلکه فقط «در او» ست، زیرا به پایین فرود نمی‌آید.

در این حالت فرودین، سخن پیکربندی (פרצוף, partzuf) مستقلی است که عوالم را هدایت می‌کند و به دیگران می‌بخشد. در بالا، آیه می‌گوید «از او خواستگاری می‌شود» (שידובר בה؛ به لفظ، «در او گفته می‌شود»؛ این حالتی منفعل است: سخن به‌تنهایی وجود ندارد، بلکه در او مستغرق است و به پایین فرود نمی‌آید. این گفتار تعلیمی (מאמר, maamar) با این تصویر از فرمانروایی، که یکسره با ה' متحد است، پایان می‌یابد.

در کار بندگی

کسی که تمام روز غرق در کار و کسب است، باید در نماز بیندیشد که همه روزی‌ای که در پی آن می‌دود، تنها پرتوی کم‌فروغ از فرمانروایی ה' است. این اندیشه، نیروی خام نفیس حیوانی را به عشقی شدید برمی‌انگیزد که تنها ה' را می‌خواهد، «با تمام توان»؛ همه فعالیت‌های روز را بالا می‌برد و در فرمان‌ها ابراز می‌شود.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا ما מר می‌گویید גבורה دریغ‌داشتن نور نیست، بلکه شدت آن است؛ و این چگونه توضیح می‌دهد که چرا جهان نمی‌توانست تنها با داوری پایدار بماند؟
2. از چه نظر حیوانات و نفیس حیوانی در ریشه برتر از انسان‌اند، حال‌آنکه در نظم کنونی فروترند؟
3. چگونه اندیشیدن به زنجیره واسطه‌هایی که پشت نان روزانه انسان قرار دارند، می‌تواند به عشق ذات ה' بینجامد، نه به دلسردی؟
4. چرا حتی لذت גן עדן در کنار عشقی که می‌گوید «جز تو هیچ نمی‌خواهم» «یکسره خوار شمرده می‌شود»؟
5. تمثیل در آغوش گرفتن مردی حکیم از طریق بدنش، درباره نقش فرمان‌ها چه می‌آموزد؟

یادداشت‌ها

بند 1

1 ביאור על הני"ל

این یادداشت از تقریر دیگری (הנחה (hanachah [ثبت مکتوب]) از همین گفتار یاد می‌کند که ربی پینحاس (פנחס) آن را ثبت کرده و همراه با حواشی به چاپ رسیده است. چند یادداشت بعدی، عبارت‌بندی آن را با متن ما مقایسه می‌کنند.

یادداشت کھوت

עוד הנחה בספר הנחות הר"פ ע' נח עם הגהות וכו'. אוה"ת בראשית כרך ג תרכ, ב (נדפס גם בלקו"ת לג' פרשיות).

بند 2

2 יהיה במדרגה גבוה

رونویس Rabbi Pinchas در اینجا به‌جای «در مرتبه‌ای والا خواهد بود» می‌خواند: «می‌تواند عروجی پیوسته به مرتبه‌ای بالاتر باشد»؛ این صورت تأکید می‌کند که دعای کاسب می‌تواند از نقطه آغاز خود فراتر رود.

یادداشت کھوت

בהנחת הר"פ: יכול להיות הגבה למעלה מעלה.

3 בכל מאדך

دعای شماع (שמע, Shema) فرمان می‌دهد که ה' را «با تمامی دل، با تمامی جان و با تمامی توان» دوست بداریم. آلتز ر"ה (אדמו"ר הזקן) عبارت «با تمامی توان» (מאדך, me'odecha) را به عشقی بی‌حد تفسیر می‌کند؛ عشقی که جان تنها پس از نزولش می‌تواند به آن دست یابد.

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 טוב זה מלאך חיים

مامר' پیشین همین میدراش را به کار می‌برد: درست از راه سوي مقابل، یعنی تاریکی **נפש הבהמית**، است که انسان به عشق «با تمام نیروی خود» می‌رسد؛ عشقی که حقیقتاً بی‌حد و اندازه است. همچنین می‌افزاید که ریشه **נפש הבהמית** در میان «پادشاهانی که فرمانروایی کردند» در **عולם התהו** است؛ ریشه‌ای بالاتر از نفیس الهی، و سقوط آن تنها بر اثر شکستن ظرف‌ها بود.

یادداشت کھوت

ראה לעיל ט, א. ענין זה ליתא בהנחת הר"פ.

5 טוב זה מלאך חיים מאד זה מה"מ

مدراش عبارت «و اینک، بسیار نیکو بود» را در پایان آفرینش چنین تفسیر می‌کند: «نیکو» فرشته حیات است و «بسیار» فرشته مرگ. آلتز ر"ה از این عبارت نشان می‌دهد که «بسیار» (מאד, me'od)—نیروی که از سوي مقابل قدوسیت می‌آید—همان چیزی است که عشق بی‌حد را ممکن می‌سازد.

Genesis 1:31 בראשית א':ל"א

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה-טוֹב מְאֹד וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי:

And G-d saw every thing that He had made, and, behold, it was very good. And there was evening and there was morn-

ing, the sixth day

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6 במקום שבע"ת עומדים

یادداشت، خواننده را به یادداشتی از ربه (הרבי) درباره این آموزه مربوط به جایگاه بازگشت‌کنندگان ارجاع می‌دهد؛ این یادداشت در همان جلد چاپ شده و در جاهای دیگری نیز بازچاپ شده است.

Berakhot 34a ברכות ל"ד א

یادداشت کھوت

ברכות לד, א. וראה הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר המאמרים ה'תש"ט ע' 183. ונעתק בכ"מ.

7 במקום שבע"ת עומדין צדיקים כו'

ربی اباهو (רבי אבהו) می‌آموزد که در جایگاهی که بازگشت‌کنندگان (בעלי **תשובה**, baalei teshuvah) ایستاده‌اند، حتی پارسایان کامل نیز نمی‌توانند بایستند. آلتز ر"ה توضیح می‌دهد که برتری آنان نیروی افزوده‌ای است که از چیره‌شدن بر نفیس حیوانی (**נפש הבהמית**, Nefesh HaBahamis) حاصل می‌شود.

Berakhot 34b:22–23 ברכות ל"ד ב:כ"ב-כ"ג

ופליגא דרבי אבהו, דאמר רבי אבהו: מקום שבועלי תשובה עומדין — צדיקים גמורים אינם עומדין, שנאמר: "שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וּלְקָרֹב". "לְרַחוּק" בְּרִישָׁא, וְהִזֵּר "לְקָרֹב". וְרַבִּי יוֹחֵן אָמַר לָךְ: מֵאֵי "לְרַחוּק" — שְׁהֵי רַחוּק מְדַבֵּר עֲבִירָה מְעִיקָא. וּמֵאֵי "קָרֹב" — שְׁהֵי קָרֹב לְדַבֵּר עֲבִירָה, וְנִתְרַחַק מִמֶּנּוּ הַשְּׂמָא.

This is at variance with the opinion of R. Abbahu who said : The place which the penitent occupy, the perfectly righteous are unable to occupy ; as it is said, "Peace, peace to him that is far off and to him that is near" — "to him that is far off [from G-d]" first, and then "to him that is near." But R. Johanan can reply : What means "To him that is far off"? To him who was far off from transgression from the first ; and ... what

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

8 ביאור על הני"ל

یادداشت Kehot به جایی ارجاع می‌دهد که این موضوع در آنجا بیشتر توضیح داده شده است: Or HaTorah.

یادداشت کھوت

עוד הנחה בספר הנחות הר"פ ע' נח עם הגהות וכו'. אוה"ת בראשית כרך ג תרכ, ב (נדפס גם בלקו"ת לג' פרשיות).

بند 3

9 ואלה המלכים אשר מלכו

تورات از پادشاهان اِدوم یاد می‌کند: «که پیش از آن‌که هیچ پادشاهی بر بنی‌اسرائیل فرمانروایی کند، در سرزمین اِدوم فرمان راندند». در قبلا (קבלה, Kabbalah), اینها مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) در **תוהו** (Tohu) [آشوب] هستند؛ آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) از این آیه استفاده

می کند تا نشان دهد که توحه «پیش از» تیکون (Tikkun) [سامان یافتگی] می آید و مرتبه‌ای بالاتر از آن دارد.

Genesis 36:31 برآشیت ל"ו:ל"א

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך-מלך לבני ישראל:

And these are the kings that reigned in the land of Edom, before there reigned any king over the children of Israel

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

برآشیت לו, לא.

10 یادداشت Kehot برای این عبارت به I Chronicles 1:43 ارجاع می‌دهد.

I Chronicles 1:43 דברי הימים א' מ"ג

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך-מלך לבני ישראל בלע בור-בעור ושם עירו דנהבא:

Now these are the kings that reigned in the land of Edom, before their reigned any king over the children of Israel: Bela the son of Beor; and the name of his city was Dinhabah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

11 א' במדרש בתחלה עלה במחשבה

میدراش (مدرش, Midrash) می‌گوید ه' نخست قصد داشت جهان را با صفت داوری بیافریند، دید که جهان تاب آن را ندارد و صفت رحمت را به آن افزود. آلت ربه این گفته را گذار از توحه به تیکون می‌خواند.

Bereshit Rabbah 12:15 برآشیت רבה י"ב:ט"ו

Tanya, Sha'ar HaYichud 5:1 תניא, חלק שני; שער היחוד והאמונה

ה'א'

והנה, על זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה: "בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים - שתה בו מדת רחמים", דהיינו, התגלות אלהות על ידי צדיקים ואותות ומופתים שבתורה.

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

ב"ר יב, טו. ראה פרש"י برآשית א, א. אוה"ת برآשית כרך ג תקטז, א. תניא ח"ב פ"ה.

12 בתחלה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד

راشی در شرح نخستین آیه تورات به این تعلیم استناد می‌کند تا توضیح دهد چرا روایت آفرینش از نام אלקים (אלקים, Elokim)، یعنی داوری، استفاده می‌کند و سپس نام چهارحرفی (ה', Havayah)، یعنی رحمت، را می‌افزاید.

Rashi on Genesis 1:1 רש"י על برآשית א'א'

13 ואין הפי' כמו שהעולם סוברין

بخشی از این مامر، از اینجا به بعد، در اور هاتور (اور התורה) نقل شده است، همراه با شرح‌های تسمخ تسدک، در بحث او درباره پادشاهان اِدوم در پاراشای וישלח.

یادداشت كهوت

קטע מובא באוה"ת וישלח כרך ב ע' רנ, ב עם הגהות.

14 לך ה' הגדולה והגבורה

در برکت داوود (דוד)، بزرگی و توان در شمار صفات ه' آمده‌اند. آلت ربه این آیه را شاهد می‌آورد تا ثابت کند که قید و سخت‌گیری (גבורה)،

Gevurah) یکی از صفات حیات‌بخش خود ه' است؛ یعنی از سفירות عالم صدور (اصילות, Atzilus).

I Chronicles 29:11 דברי הימים א' כ"ט:י"א

לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת והנצח וההוד כ"כל בשמים ובארץ לך ה' הממלכה והמתנשא לכל לראש:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15 تورات خوردن خون را ممنوع می‌کند: «زیرا خون جان است». آلت ربه از این آیه استفاده می‌کند تا نشان دهد خون، که با گבורه پیوند دارد، حامل اصلي حیات است.

Deuteronomy 12:23 דברים י"ב:כ"ג

רק חזק לבדתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא-תאכל הנפש עם הבשר:

Only be stedfast in not eating the blood; for the blood is the life; and thou shalt not eat the life with the flesh

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

16 משא"כ בחי' גבורה . . בהתגברות רב למאוד

ربی در آنجا می‌نویسد آنچه این بند درباره گבורه می‌گوید، به گבורه ی عالم اصילות اشاره دارد؛ یعنی گבורه به‌منزله صفتی الهی، پیش از آن‌که فرود آید و به داوری بدل شود.

یادداشت كهوت

בלקו"ש ח"ל ע' 108 כ' שמשי"כ כאן "שהכוונה לגבורה דاصילות" ע"ש בשולי הגליון.

17 גבורה לשון תגבורת . . למטה נעשה בחי' דין

رونوشت ربی پینحاس این مطلب را با تفصیل بیشتری توضیح می‌دهد: چون فیض با شدت می‌آید، جاهایی هستند که شایستگی دریافت آن را ندارند؛ حال آن‌که جریان خنک חסד حتی برای کسی که شایسته نیست نیز دریافت‌پذیر است. ازاین‌رو، وقتی نورها با شدت آمدند، ظرف‌ها برای گنجاندن آن‌ها بیش از اندازه کوچک بودند؛ و چون هر صفت، آشکارشدنی فراوان از خویش بود، نمی‌توانست با ضد خود ترکیب شود و هر صفت به‌تنهایی می‌ایستاد.

یادداشت كهوت

בהנחת הר"פ מבואר יותר הענין וז"ל: "מאחר שבא בתגבורות יש מקום שאין ראוי לקבלם. משא"כ בחי' החסד כשבא השפעה בקרירות יכול לקבלם אף שאין ראוי ולכן כשבא השפעה בתגבורות גילוי אורות ה' הכלים קטן מהכיל גם מחמת שהי' המדה בתגבורות לא ה' יכול ליכלל דבר והיפוכו יחד מאחר שכל מדה ה' ברבוי אור התגלות מדה ההיא לכן ה' כל מדה בפ"ע".
ראה סה"מ תקס"ב ע' ד. אור התורה דברים ע' ב'קלא. דברים כרך ו ד"ה תקעו סעי' ד. ושם נתבאר עד"מ ההפרש בין חי' ובין בהמה שהחי' להיותה מבחי' גבורות יש בה חיות יותר וזריזות כו', רק מ"מ בהשתלשלות למטה הרי החיות דורסים ומזיקים כו', וזהו כענין הנ"ל שמזה נעשה בחי' דין למטה כו'.

18 שלכן נק' י"ס בעולם התהו בשם מלכים

یادداشت به بحث میتلر ربی (אדמו"ר האמצעי) درباره این‌که چرا سفירות عالم תהו «پادشاهان» نامیده می‌شوند ارجاع می‌دهد.

یادداشت كهوت

ראה תורת חיים פ' برآשית ט, א. המשך תע"ב ח"א פרק רלו.

בנד 4

19 ועפ"י הקבלה מבואר שבחי' התהו הוא ריבוי האור ומיעוט כלים

בר پایه יאדאשט, מיטל ריב דר אנגא דו תמטיל מי-אורד קה אין תושיח תהו
במנזל נור פראוואן ו ظرف-האי אנדק רא کامل מי-קנד.

יאדאשט קהוט

ע"ה שער התיקון פ"ה, שער המלכים פ"א ופרק ב. וראה במאמרי אדה"א
ויקרא ח"ב ע' תרנב ב' משלים ע"ז.

20 והוא בחי' רבוי כלים ומיעוט האור

יאדאשט בה גפתי דיגר דר תורה אור اشاره מי-קנד קה דר אן ניז תקון
בה-צורת צרפ-האי בסיאר ו נור אנדק בריסי מי-שוד.

יאדאשט קהוט

ע"ה שער התיקון פ"ה. ראה גם לקמן קיד, ב. וראה בסה"מ תרל"ג כרך א ע'
קל. אה"ה פ' נשא ע' רפד. פ' פנחס ע' א'ריג.

21

משנה (משנה) דה נסל רא אז נוח (נח) תא אברהים (אברהם) מי-שמאר תא
נشان דהד ה' תא צה אנדאזה שקייאסט; זיירא הוה אָנאן תא אָמֵדן אברהים או רא בה
חשמ מי-אורדנד. אָלֵתר ריב (אדמו"ר הזקן) אָנאן רא נמונה-אי אז אצלח (תיקון,
Tikkun) מי-אורד; גאיי קה צפתי מאנד חשמ בא ניירויי פראגיר ו
מהארנשדני מהרא ניסט.

Pirkei Avot 5:2 משנה אבות ה':ב

עֲשֶׂה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שקל
הדורות היו מקעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול. עֲשֶׂה
דורות מנח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שקל הדורות
היו מקעיסין ובאין, עד שבא אברהם וקבל עליו שכר קלם:

ten generations from Adam to Noah, in order to [There were]
make known what long-suffering is His; for all those genera-
tions kept on provoking Him, until He brought upon them
the waters of the flood. [There were] ten generations from
Noah to Abraham, in order to make known what long-suffer-
ing is His; for all those generations kept on provoking Him,
until Abraham, came and received the reward of all of them

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-
BY)

22

Song of Songs (שיר השירים) בה שלیمان (שלמה) נסבט דאד-מי-שוד.
אָלֵתר ריב בה סרווד-שדן אָנאן הַגָּמא בנאי מעבד اشاره מי-קנד; נשנה-אי אז
שאדי-אי קה אז זמאן אָפֿרִינִישַׁ תאִקוֹנן נצירי נדאשט-אסט.

Song of Songs 1:1 שיר השירים א':א

שיר השירים אשר לשלמה:

THE song of songs, which is Solomon's

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

23

ה' בה ארמיה (ירמיהו) מי-גוידי קה אורשלים אז רוזי קה בנא שד, חשמ ה' רא
בראנגיחט-אסט. אָלֵתר ריב אין מלרב רא דר כנאר שאדי גשאישי מעבד צראר
מי-דד תא דו אמר מצאד רא דר יק לחדה נשן דהד.

Jeremiah 32:31 ירמיהו ל"ב:ל"א

כי עליאפי ועליחמתי היתה לי העיר הזאת למנהיגים אשר בנו אותה
ועד היום הנה להסירה מעל פני:

For this city hath been to Me a provocation of Mine anger
and of My fury from the day that they built it even unto this
day; that I should remove it from before My face

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

24

הַגָּמא גשאישי מעבד, אבר צלאל ה' חנה רא פר קרד, צנאן-קה קאחנאן
נמי-תואנסנד בראי צדמט באיסטנד. אָלֵתר ריב אין רא צלוה-אי אז צצור-האי
(שכינה, Shechinah) דר פאיינן ו לחדה-אי סרשאר אז שאדי מי-דאנד.

I Kings 8:11 מלכים א ח':י"א

ולא יוכלו הכהנים לעמוד לשרת מפני הענן כימלא כבודיה את בית ה'
so that the priests could not stand to minister by reason of
the cloud; for the glory of the L-RD filled the house of the
L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

בנד 5

25 כמבואר בתניא

פצל 2 תניא תושיח מי-דד קה נפיש-האי (נפש האלקית, Nefesh
Elokis) אז דה ניירו תשקיל שד-אסט קה בא דה מרבת-תגלי (ספירות,
Sefiros) מתנאצנד: צווי עקלאני - חכמת (חכמה, Chochmah). فهم
(בינה, Binah) ו שנאח (דעת, Daas) - ו צפאט-עאפטי (עشق, הייבט ו
דיגר צפאט). מציסוד אז אינק-הוי צו-הוה «המה צפאט רא דרבר דארד» הייבט-אסט.

יאדאשט קהוט

פ' ג. וס"ה בהנחת הר"פ, אבל בבוך 1824: כמבואר בלק"א.

26

מיכאל הוא רק בחי' אהבה

יאדאשט קהוט בה זוהר (זהר) אסטאנד מי-קנד ו מי-גוידי מיקאניל (מיכאל)
פרשט-גאנב ראסט, עשוק ו מהר-אסט. אָלֵתר ריב (אדמו"ר הזקן) אז אין
מלרב אצלח-מי-קנד תא נשן דהד קה הר פרשט-תנא יק צפ-רא תגסמ
מי-בחדש.

Zohar III, 118b זח"ג ק"ה, ב

Tikkunei Zohar, Tikkun 70 • תקו"ז תיקון ע

רשימו דלהון חנור, ווי לון לאלין דמכחישין דיוקניהון לעילא, קאלו
מכחישין סדרי בראשית, וקאלו ממעשין את הדמות, דאיהו שיעור
קומה דלעילא, דאלין דשרטטניהון אריכין, וקומה דלהון ואברים
דלהון, אריכין למנהיג מארי דקסד, אריכין דרוגא, מארי דרחימו, תהוא
דאתמר בקה (ישעיה מא ח) זרע אברהם אברהם.

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

יאדאשט קהוט

ראה זח"ג ק"ה, ב. ת"ז ת"י ע'.

27

שו"ה מאד — שר של . . אש

ואזה-האי «בסיאר» תא «סרור אב, סרור אש» דר אין נסח-צחתי
ניאמדה-אנד.

יאדאשט קהוט

בבוך 1824 ליתא.

28

דר רויאי ארבת-חזקיל (יחזקאל), הר יק אז מוודאט-האי צהר-אנסן, צהר
שיירי דר סמט ראסט, צהר-גאוי דר סמט צפ ו צהר-עקאבי דארד. אָלֵתר
ריב רישה-אין צהרה-רא דר ארדוגא-האי פרשטגאן תכ-צפתי מי-צוידי קה
רישה דר תוהו (Tohu; אשפטיגי אגאזינ) דארנד.

Ezekiel 1:10 יחזקאל א':י

ודמות פניהם פני אדם ופני ארנה אליהם ופניהם לארבעתם ופניהם
מהשואל לארבעתם ופניהם לארבעתם:

As for the likeness of their faces, they had the face of a man;
and they four had the face of a lion on the right side; and
they four had the face of an ox on the left side; they four had
also the face of an eagle

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

41 הודו על ארץ ושמים

«שְׁכוּהּ אוּ בַר זְמִין וּ אִסְמָן אִסְתּ.» אֲלֹתֵי רֵבֶה «שְׁכוּהּ» רַא בִּרְתּוּפִּשְׁתָּנִי בִּירוֹנִי אִי מִי־דָנַד כֶּה עוֹלָם רַא בִּרְ מִי־כֵּנֵד וּ פִרָא מִי־גִירֵד.

Psalms 148:13 תהילים קמ"ח:י"ג

יְהִלְלוּ אֶת־יְשֻׁם ה' כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדּוֹ הוֹדוּ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמַיִם:

Let them praise the name of the L-RD, For His name alone is exalted; His glory is above the earth and heaven

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבדאשט קהוט

תהילים קמח, יג.

42 לבני ישראל עם קרובו

אִיֶּה בְעֵדִי אַז «פִּרְזִנְדָּן אִסְרָאֵל, מִרְדְּמִי כֶּה בֶּה אוּ נִזְדִּיקָנֵד» שִׁחַן מִי־גוּיֵד. אֲלֹתֵי רֵבֶה אִינ עִבָּרַת רַא נִזְדִּיקִי אִסְרָאֵל בֶּה זָאֵת ה' מִי־דָנַד; נִזְדִּיקִי אִי פִרָאֵר אַז שְׁכוּהּ בִּירוֹנִי אוּ.

Psalms 148:14 תהילים קמ"ח:י"ד

וְיִרָם קָרוֹ לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חַסִּידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרָבּוֹ הִלְלוּ־קָה:

And He hath lifted up a horn for His people, A praise for all His saints, Even for the children of Israel, a people near unto Him. Hallelujah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

43 מי לי בשמים ועמך לא חפצתי

אִסָּפ (אִסָּפ) דִּר אִינ מִזְמוֹר אַעֲלָם מִי־כֵּנֵד כֶּה דִּר אִסְמָן יַא בִּר זְמִין צִיזִי צִזֵּר ה' נִמִּי־וֹאֲוֵד. אֲלֹתֵי רֵבֶה אִינ גִּפְתֵּה רַא בִּרָא בִּיָּאֵן עֲשֻׁקִי בֶּה קָר מִי־גִירֵד כֶּה חוֹד ה' רַא מִי־גוּיֵד.

Psalms 73:25 תהילים ע"ג:כ"ה

מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעַמֶּךָ לֹא־חָפְצָתִי בְּאֶרֶץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire none upon earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44 כוהלס (קהלת) מִי־בִינֵד כֶּה חִכְמַת בִּר חֲמַפֶּת בִּרְתִּי דָרֵד, «הִמָּן־גּוֹנֶה כֶּה נוֹר בִּר תַּרִּיקִי בִּרְתִּי דָרֵד». אֲמוֹזֶה־הַי חֲסִידִי (חַסִּידוּת, Chassidus) אִינ עִבָּרַת רַא בֶּה נוֹרִי וַיִּזֶּה תִּפְסִיר מִי־כֵּנֵד כֶּה אַז חוֹד תַּרִּיקִי פִּדִיד מִי־אִיד; וּ דִר אִינְגָא אִן רַא בִּר עֲשֻׁקִי תִּטְבִּיק מִי־דֵּהֵנ כֶּה אַז נִפִּיש חִיוָּאִי סִרְגְּשִׁמֶה מִי־גִירֵד.

Ecclesiastes 2:13 קהלת ב':י"ג

וְרָאִיתִי אֲנִי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לְחֻכְמָה מִן־הַסִּכְלוֹת בִּיתְרוֹן הָאֹר מִן־הַשָּׁד:

Then I saw that wisdom excelleth folly, as far as light excelleth darkness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

בנד 9

45 «ה' תִּחַת חוֹד רַא דִּר אִסְמָן־הָ אִסְתּוֹר כִּרְדֵּה אִסְתּ וּ פִרְמָנוֹרִי־אִש בִּר הִמֶּה חִכַּם מִי־רָאנֵד». אֲלֹתֵי רֵבֶה אַז אִינ אִיֶּה בִּרָא תַּעֲבִיר «פִּאֲדִשָּׁה גִּהָן» וּ בִּיָּאֵן פִּרְמָנוֹרִי־ה' בִּר אִפְרִינִש אִסְתִּפִּאֵד מִי־כֵּנֵד.

Psalms 103:19 תהילים ק"ג:י"ט

ה' בַּשָּׁמַיִם הִכִּין כִּסְאוֹ וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה:

The L-RD hath established His throne in the heavens; And His kingdom ruleth over all

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

גמאד־שִׁדֶּה (מזל, mazal) אִסְתּ. אֲלֹתֵי רֵבֶה (אִדְמוֹרִי הִזְקֵן) אַז אִינ תַּעֲלִים בֶּה֮רֶה מִי־גִירֵד תַּא רוֹזִי אִנְשָׁן רַא דִּר זִנְגִּירֶה־אִי טוֹלָאִי אַז וַאֲסֻפֶּה־הָ יִי־גִירִי כֵּנֵד.

Bereshit Rabbah 10:6 בראשית רבה י':ו'

בִּר סִירָא אִמֵּר: אִלוּהַּ הִעֲלָה סָמִים מִן הָאֶרֶץ, בִּהֶם הִרּוּפָא מִרְפָּא אַתּ הַמַּכָּה, וּבִהֶם הִרוּקָה מִרְקָח אַתּ הַמִּרְקָחַת. אִמֵּר רַבִּי סִימּוֹן: אִיִּן לֶךְ כָּל עֶשֶׂב וְעֶשֶׂב, שְׂאִין לוֹ מִזֶּל בִּרְקִיעַ, שְׂמַכָּה אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ גְּדֹל, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (שם לח): הִידַעַת חֲקוֹת שָׁמַיִם אִם תִּשִּׁים מִשְׁטְרוֹ בְּאֶרֶץ וְגו'. לִשׁוֹן שׁוֹטֵר (שם י). הַתְּקַשֵּׁר מַעֲדָנוֹת כִּימָה, אוּ מוֹשְׁכוֹת כִּסִּיל תַּפְתַּח. רַבִּי חֲנִינָא בִּר פִּפְא וְרִי סִימּוֹן אִמֵּר: כִּימָה מַעֲדָנָא אַתּ הַפִּירוּת, וּכְסִיל מוֹשֵׁךְ בִּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר. הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (שם): הַתּוֹצִיא מִזְרוֹת בַּעֲתוֹ וְעִישׁ עַל בְּנֵיהַ תַּנְחֵם. רַבִּי תַנְחוּם בִּר חִיָּא ...

Bar Sira said: G-d produced drugs from the earth with which the physician heals the wound, and with which the pharmacist mixes his compounds.38:4. Rabbi Simon said: There is not a single blade of grass that does not have a constellation in the firmament that strikes it and says to it: 'Grow.' That is what is written: "Do you know the rules of the heavens? Will you establish its dominion [mishtaro] on earth?" (Job 38:33). It is an expression of being in charge [shoter]. "Will ... you tie the chains of

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

38 מלכותך מכ"ע

«פִּרְמָנוֹרִי־אִי תוּ פִּרְמָנוֹרִי־אִי בִּר הִמֶּה עוֹלָם אִסְתּ.» אֲלֹתֵי רֵבֶה אִינ אִיֶּה רַא בִּרָא בִּיָּאֵן פִּרְמָנוֹרִי־אִי (מַלְכוּת, Malchus) בֶּה־עֲנוּאֵן סִרְגְּשִׁמֶה חִיָּאֵת הִמֶּה עוֹלָם נִקֵּל מִי־כֵּנֵד.

Psalms 145:13 תהילים קמ"ה:י"ג

מִלְכוּתְךָ מִלְכוּת כָּל־עֲלָמִים וּמִמְשָׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדּוֹר:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion endureth throughout all generations

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יבדאשט קהוט

תהלים קמה, יג.

39 מאמר ר' עקיבא

יבדאשט בֶּה דּוּ מַאמָּר בְּעֵדִי תוֹרָה אֹרִי אִשָּׁרֶה מִי־כֵּנֵד כֶּה אֲנִיה נִיזֵּר שִׁחַן רִבִּי עֲקִיבָא רַא תּוֹצִיחַ מִי־דֵּהֵנ.

יבדאשט קהוט

סוף מכות. ראה לקמן ר"פ בשלח ור"פ תצוה. תו"ח שמות ע' שמו.

40 אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ

דִּר פִּיאֵן Makkos, רִבִּי עֲקִיבָא (רַבִּי עֲקִיבָא) בֶּה הִמְחִבְתָּנִש תַּסִּלִּי מִי־דֵּהֵד: אִגֵּר ה' בֶּה כְּסָאִי כֶּה בִּרְחֻלָּף אִרָּאֵד אוּ עִמַּל מִי־כֵּנֵד כְּנִיִּן נִיכִי מִי־רָסָנֵד, צֶה רָסֵד בֶּה כְּסָאִי כֶּה מִטָּבִיק אִרָּאֵד אוּ עִמַּל מִי־כֵּנֵד. אֲלֹתֵי רֵבֶה אִינ גִּפְתֵּה רַא תִּקְבָּלִי מִיָּאֵן בִּירוֹנִי נוֹר ה' וּ זָאֵת אוּ מִי־דָנַד.

Makkot 24b:1-2 מכות כ"ד ב':א-ב'

בָּאֵשׁ, וְלֹא נִבְכָּה?! אִמֵּר לָהֶן: לֶךְ אֲנִי מַצְחָק, וּמָה לְעוֹבְרֵי רָצוֹנוֹ כֶּה, לְעוֹשֵׁי רָצוֹנוֹ עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה. שׁוּב פַּעַם אַחַת הָיוּ עוֹלִין לִירוּשָׁלַיִם, כִּיּוֹן שְׁהִיגִיעוּ לָהֶר הַצּוֹפִים קֶרְעוּ בְּגָדֵיהֶם, כִּיּוֹן שְׁהִיגִיעוּ לָהֶר הַבֵּית רָאוּ שׁוֹעֵל שְׂרָצָא מִבֵּית קֹדֶשׁ הַקְּדוֹשִׁים, הִתְחִילוּ הֵן בּוֹכִין וְרַבִּי עֲקִיבָא מַצְחָק. אִמֵּרוּ לוֹ: מִכְּנִי מָה אַתָּה מַצְחָק? אִמֵּר לָהֶם: מִכְּנִי מָה אַתָּם בּוֹכִים? אִמֵּרוּ לוֹ: מִקְדָּם שְׁתַּנּוּב בּוֹ "וְהָיָה הָקָרֵב יוֹמָת", וְעַכְשָׁיו שׁוֹעֲלִים הִלְכוּ בּוֹ, וְלֹא נִבְכָּה?!

הנאם תולד אשר (אשר). לیا (לאה) מיگوید: «در خوشبختی ام (بأشري, be'oshri), زیرا دختران مرا خوشبخت خواهند خواند.» آلتز ربه از این سخن برای تفسیر אשר (asher) در برکت, به معنای لذت, استفاده می‌کند.

Genesis 30:13 برآشית לי:י"ג

یادداشت كهوت

ברآشית לי, יג.

ה' وعده می‌دهد: همان‌گونه که سوگند خوردم آب‌های نوح (נח) دیگر هرگز زمین را نپوشانند, سوگند می‌خورم که بر تو خشمگین نشوم. آیهٔ מאמר (maamar) نخست این פרשה (parsha), که در اینجا به‌عنوان آب‌های اشتغال به امور دنیوی خوانده می‌شود.

Isaiah 54:9 ישעיהו נ"ד:ט'

כי־מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבר מִי־נח עוד עליהארץ כן נשבעתי מקצף עליך ומגער־ך:

For this is as the waters of Noah unto Me; for as I have sworn that the waters of Noah should no more go over the earth, so have I sworn that I would not be wroth with thee, nor rebuke thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ישע'י, נד, ט.

ה' به فرعون می‌گوید که می‌توانست او و قومش را به وبا گرفتار کند و او از روی زمین ریشه‌کن شود. آدمو"ר הזקן از این آیه نشان می‌دهد که برای نابود کردن شیران نیازی به طوفان نیست.

Exodus 9:15 שמות ט':ט"ו

یادداشت كهوت

שמות ט, טו.

پیش از طوفان, «زمین از خشونت پر شده بود». آدمو"ר הזקן توضیح می‌دهد که این امر پوست‌ها (קליפות, kelipos) را به پایین فرود آورد و طوفان برای پاک‌سازی آنها آمد.

Genesis 6:11 برآشית ו':י"א

ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס:

And the earth was corrupt before G-d, and the earth was filled with violence.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

طوفان هر موجود زنده‌ای را از روی زمین نابود کرد. آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) توضیح می‌دهد که آنها نمی‌توانستند نور شدید طوفان را دریافت کنند.

Genesis 7:23 برآشית ז':כ"ג

וימח את־כל־היקום אשר על־פני האדמה מאדם עד־בהמה עד־רמש ועד־עוף השמים וימחו מן־הארץ וישאר א־דָנָה ואשר אתו בתבה:

And He blotted out every living substance which was upon the face of the ground, both man, and cattle, and creeping thing, and fowl of the heaven; and they were blotted out from the earth; and Noah only was left, and they that were with him in the ark.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

آب‌ها پانزده ذراع بالا آمدند و کوه‌ها را پوشانند. آلتز ربه کوه‌ها را نماذ اصلاح (תיקון, Tikkun) می‌داند: آب‌های آشوب (תהו, Tohu) از آن فراتر آمدند.

Genesis 7:20 برآشית ז':כ'

חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים:

Fifteen cubits upward did the waters prevail; and the mountains were covered.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

تلمود می‌گوید ابراهیم (آברהם) محلّ معبد را کوه نامید («بر کوه, ה' دیده خواهد شد»). آلتز ربه از این مطلب برای پیوند دادن «کوه» با ابراهیم و تיקون استفاده می‌کند.

Pesachim 88a:4 פסחים פ"ח א:ד'

אלא, לא כאברהם שקתוב בו "הר", שנאמר: "אשר יאמר היום בהר ה' יראה", ולא כיצחק שקתוב בו "שדה", שנאמר: "ויצא יצחק לשוח בשדה", אלא כיצחק שקראו "בית", שנאמר: "ויקרא את שם המקום ההוא בית אל".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت كهوت

פסחים פח, א.

عبارت اینجا از Genesis 6:11 نقل شده است؛ متن در زیر آمده است.

Genesis 6:11 برآشית ו':י"א

ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס:

And the earth was corrupt before G-d, and the earth was filled with violence.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

ברآشית ו, יא, ז, כג, יט, כ.

ה' به نوح (נח) فرمان می‌دهد که همراه خانواده‌اش وارد کشتی شود. آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) واژهٔ «کشتی» (תיבה, teivah) را به معنای واژه‌های

דعا می‌گیرد.

Genesis 7:1 براسیت ז':א'

וַיֹּאמֶר ה' לְנוֹחַ בֹּא-אִתָּךְ וְכָל-בֵּיתְךָ אֶל-הַתֶּבֶת כִּי-אֵתִי רְאִיתִי צַדִּיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה:

And the L-RD said unto Noah: 'Come thou and all thy house into the ark; for thee have I seen righteous before Me in this generation.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

בראשית ז, א.

55 כתרگومو וישבת ונח

در روز هفتم، ה' از همه کارهای خود «بازایستاد». آلتز ربه در شرح این آیه به ترجم (ترגوم، Targum) استناد می‌کند که آن را با ریشه نام نوح، به معنای «آرام گرفتن»، بیان می‌کند.

Genesis 2:2 براسیت ב':ב'

یادداشت کھوت

בראשית ב, ב. ועוד.

بند 14

56 ונוח בחמשה עשר

عبارت اینجا از Esther 9:17 نقل شده است؛ متن در زیر آمده است.

Esther 9:17 אסתר ט':יז

בַּיּוֹם-שְׁלוֹשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר בּוֹ וַעֲשֵׂה אֹתוֹ יוֹם מְשֻׁתָּה וּשְׂמִיחָה:

on the thirteenth day of the month Adar, and on the fourteenth day of the same they rested, and made it a day of feasting and gladness.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

אסתר ט, יז.

57 ונוח בחמשה עשר

یهودیان شوشان در روزهای سیزدهم و چهاردهم جنگیدند و در روز پانزدهم آرام گرفتند. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) از این واقعه برای بیان آرامشی استفاده می‌کند که پس از نبرد می‌آید.

Esther 9:18 אסתר ט':יח

וְהַיְּהוּדִים אֲשֶׁר-בְּשׁוּשָׁן נִקְהְלוּ בְּשִׁלּוֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבַּעַת עָשָׂר בּוֹ וְנוֹחַ בְּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וַעֲשֵׂה אֹתוֹ יוֹם מְשֻׁתָּה וּשְׂמִיחָה:

But the Jews that were in Shushan assembled together on the thirteenth day thereof, and on the fourteenth thereof; and on the fifteenth day of the same they rested, and made it a day of feasting and gladness and they ate

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 15

58 ورگلی' یوردות

«پاهای او به سوی مرگ فرود می‌آیند.» در قبلا، این عبارت توصیف می‌کند که فرمانروایی (ملכות، Malchus) به درون عالم آفرینش (بریا،

Beriah). عالم صورت‌بخشی (יצירה، Yetzirah) و عالم عمل (עשיה، Asiyah) فرود می‌آید تا جرقه‌ها را پالایش کند.

Proverbs 5:5 משלי ה':ה'

רַגְלֶיהָ יֵרְדוּת מָוֶת שְׁאוֹל צַעֲדֶיהָ יִתְמָכוּ:

Her feet go down to death; Her steps take hold on the nether-world;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 16

59 ויאמר אלקים יהי اور

نخستین گفتارهای آفرینش. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) از این گفتارها برای جریان بیرونی شش روز کار بهره می‌گیرد.

Genesis 1:3 براسیت א':ג'

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר וַיְהִי-אוֹר:

And G-d said: 'Let there be light.' And there was light

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

60 יהי רקיע

گفتاری که فلک را آفرید؛ نمونه‌ای دیگر از تأثیرات روزهای هفته.

Genesis 1:6 براسیت א':ו'

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מְבָדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם:

And G-d said: 'Let there be a firmament in the midst of the 'waters, and let it divide the waters from the waters

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

61 איהו וחיוהי חד

مقدمة تیکونی زوهار (تیکونی زهر) دربارهٔ مراتب تجلی (سفירות، Sefiros) عالم صدور (اصیلول، Atzilus) می‌گوید که او، نیروی حیات (حיות، chayus) او و ظرف‌هایش در آنها یکی‌اند. آلتز ربه اینها را نورها و ظرف‌ها (اوروت و کلیم، Oros v'Keilim) می‌خواند که در اصیلول با یکدیگر متحدند.

Tikkunei Zohar 3b:9-10 תקוני הזהר ג' ב:ט-י

דַּעֲשֶׂר סְפִירוֹת דְּאַצִּילוֹת מְלָכָא בְּהוֹן, אִיהוּ וְגַרְמִיָּה חַד בְּהוֹן, אִיהוּ וְחַיּוּהִי חַד בְּהוֹן, מַה דְּלָאוּ הָכִי בַּעֲשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיָּאָה, דְּלָאוּ אִינוֹן וְחַיּוּהוֹן חַד, לָאוּ אִינוֹן וְגַרְמִיָּהוֹן חַד. וְעַלְתָּ עַל כָּלָא הוּא נְהִיר (נ"א נחית) בַּעֲשֶׂר סְפִירוֹת דְּאַצִּילוֹת, וּבַעֲשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיָּאָה, וְנְהִיר בַּעֲשֶׂר כְּתוּת דְּמַלְאכְיָא, וּבַעֲשֶׂר גְּלִגְלֵי דְרַקִּיעָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנִי בְּכָל אֲתַר.

Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain)

یادداشت کھوت

ת"ז בהקדמה (ג, ב).

62 לך ה' הגדולה והגבורה

برکت داوود (דוד)، که بار دیگر نقل شده است: بزرگی و توانایی از آن «تو»ست. اینجا، این عبارت پیوند مهر (חסד، Chesed) و قید و سخت‌گیری (גבורה، Gevurah) را در اصیلول نشان می‌دهد.

I Chronicles 29:11 דברי הימים א כ"ט:יא

לָךְ ה' הַגְּדֹלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנִּצָּחַת וְהַהוֹדָה כִּי-כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ לָךְ ה' הַמִּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכָל לְרֹאשׁ:

Thine, O L-RD, is the greatness, and the power, and the glory, and the victory, and the majesty; for all that is in the heaven and in the earth is Thine; Thine is the kingdom, O L-RD, and Thou art exalted as head above all

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 17

اندیشه‌هایی تفسیر می‌کند که این نگرانی‌ها برمی‌انگیزند؛ این‌ها نمی‌توانند عشق نفس را فروبشانند.

Song of Songs 8:7 שיר השירים ח:ז

מים רבים לא יוכלו לכבות את־האֵהבה וְהָרוֹת לא יִשְׁטְפוּהָ אִישׁ אֶת־קִלְיוֹן בֵּיתוֹ בְּאֵהֶבָה בּוֹז בּוֹזוּ לוֹ:

Many waters cannot quench love, Neither can the floods drown it; If a man would give all the substance of his house for love, He would utterly be contemned

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

68 שהם מבחי' עולם התהו

گفتارهای مبتلر ربّه (آدمو"ر האמצעי) دربارهٔ نوح (נח) دل‌مشغولی‌های دنیوی را ریشه‌گرفته از תהו می‌دانند؛ این یادداشت برای نمونه‌ای موازی به آنجا ارجاع می‌دهد.

یادداشت كهوت

ראה תו"ח נח סא, א. אוה"ת נח כרך ג תרט, ב.

69 ועמד לא חפצתי

«و جز تو، چیزی بر زمین نمی‌خواهم»؛ آساف این سخن را در مزمور می‌گوید. آدمو"ر הזקן آن را دربارهٔ عشقی به کار می‌گیرد که خود ه' را می‌خواهد.

Psalms 73:25 תהילים ע"ג:כ"ה

מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעַמּוּד לֹא־חִפְצָתִי בָאָרֶץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire none upon earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

70 בדעת חדרים . . יקר ונעים

عبارت اینجا از Proverbs 24:4 نقل شده است؛ متن در زیر آمده است.

Proverbs 24:4 משלי כ"ד:ד

וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֹאוּ כָל־הוֹן יָקָר וְנָעִים:

And by knowledge are the chambers filled With all precious and pleasant riches

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

משלי כד, ד.

بند 19

71 אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבזו לו

معشوق در «غزل غزل‌ها» می‌گوید اگر مردی همهٔ دارایی خانه‌اش را در ازای عشق بدهد، «به‌کلی خوار شمرده خواهد شد». در معنای ساده، عشق خریدنی نیست و کسی که دارایی‌اش را عرضه می‌کند تحقیر می‌شود (לו) (lo)، یعنی «او»؛ اما מאמר (maamar)، «לו» را به معنای «آن» می‌گیرد: ثروت، یعنی حکمت درونی تورات، در برابر عشق خوار شمرده می‌شود (بند ۲۳).

Song of Songs 8:7 שיר השירים ח:ז

מים רבים לא יוכלו לכבות את־האֵהבה וְהָרוֹת לא יִשְׁטְפוּהָ אִישׁ אֶת־קִלְיוֹן בֵּיתוֹ בְּאֵהֶבָה בּוֹז בּוֹזוּ לוֹ:

Many waters cannot quench love, Neither can the floods drown it; If a man would give all the substance of his house for love, He would utterly be contemned

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

63 רוח הטומאה אעביר

ה' وعده می‌دهد که روح ناپاکی را از زمین برخاود گرفت. آلتز ربه (آدمو"ר הזקן) این وعده را ناظر به آینده می‌آورد، زمانی که دیگر نیازی به پالایش نخواهد بود.

Zechariah 13:2 זכריה י"ג:ב

וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא וְנָאֵם ה' צְבָאוֹת אֱכָרִית אֶת־שְׁמוֹת הַעֲצָבִים מִי־הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת־הַנְּבִיאִים וְאֶת־רוּחַ הַטָּמְאָה אֲעַבִּיר מִי־הָאָרֶץ:

And it shall come to pass in that day, Saith the L-RD of hosts, That I will cut off the names of the idols out of the land, And they shall no more be remembered; And also I will cause the prophets And the unclean spirit to pass out of the land

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

64 ויבולע המות

«مرگ را برای همیشه فرو خواهد بلعید.» وعده‌ای دیگر دربارهٔ پایان شر در آینده.

Isaiah 25:8 ישעיהו כ"ה:ח

בִּלְעַם הַמּוֹת לִנְצַח וּמָחָה אֲדִינִי ה' דְּמָעָה מֵעַל כָּל־פָּנִים וְחָרַפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל־הָאָרֶץ כִּי ה' דָּבָר:

He will swallow up death for ever; And the L-rd GOD will wipe away tears from off all faces; And the reproach of His people will He take away from off all the earth; For the L-RD hath spoken it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

65 אשת חיל עט"ב

«زنی دلیر تاج شوهر خویش است.» در قبلا، صعود آینده فرمانروایی (ملכות, Malchus) به فراز صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנוכי, Z'eir Anpin).

Proverbs 12:4 משלי י"ב:ד

אֵשֶׁת־חַיִל עֹשֶׂת בַּעֲלָהּ וְקָרָבָה בַּעֲצָמוֹתָיו מִבִּישָׁה:

A virtuous woman is a crown to her husband; But she that doeth shamefully is as rottenness in his bones

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

66 ונקבה תשובב גבר

«مؤنث، مذکر را احاطه خواهد کرد»؛ پیشگویی‌ای دربارهٔ آینده که به‌منزلهٔ همان صعود ملכות خوانده می‌شود.

Jeremiah 31:22 ירמיהו ל"א:כ"ב

עַד־מָתִי תִתְחַמֵּקִין הַבַּת הַשׁוֹבֵבָה כִּי־בָרָא ה' חֲדָשָׁה בָאָרֶץ נִקְבָה תִּסּוּבֵב גִּבּוֹר:

How long wilt thou turn away coyly, O thou backsliding daughter? For the L-RD hath created a new thing in the earth: A woman shall court a man

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

بند 18

67 מים רבים

«آب‌های بسیار نمی‌توانند عشق را خاموش کنند، و رودها نیز نمی‌توانند آن را غرق سازند.» آدمو"ר הזקן آب‌ها و رودها را به نگرانی‌های دنیوی و

72 בחכמה יבנה בית

«خانه با حکمت بنا می‌شود.» این آیه «خانه» را با حکمت (חכמה, Chochmah) یکی می‌گیرد.

Proverbs 24:3 משלי כ"ד:ג'

בְּחָכְמָה יִבְנֶה בַּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְכַּוֵּן:

Through wisdom is a house builded; And by understanding it is established

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

73 בדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים

«با دانش، اتاق‌ها از هرگونه ثروت گران‌بها و دل‌پسند آکنده می‌شوند.» این آیه «ثروت» را با محتوای درونی حکمت یکی می‌گیرد.

Proverbs 24:4 משלי כ"ד:ד'

וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלֵאוּ כָּל־הוֹן יָקָר וְנָעִים:

And by knowledge are the chambers filled With all precious and pleasant riches

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

74 ואורייתא מחכמה נפקת

زوهَر (זהר) تعلیم می‌دهد که تورات از مرتبه فوقانی **حכמה** صادر می‌شود. آلتَر ربه (ادمو"ר הזקן) از این تعلیم بهره می‌گیرد تا دلایلِ تورات را با **حכמה**، یعنی «خانه»، پیوند دهد.

Zohar II, 121a זח"ב קכ"א, א

یادداشت کھوت

זח"ב קכ"א, א. וראה שם פה, א.

75 ואורייתא מחכמה נפקת

یادداشت کھوت نیز برای همین تعلیم، به این بخش از زوهَر ارجاع می‌دهد: اینک تورات از **حכמה** سرچشمه می‌گیرد.

Zohar, Yitro 21:378-22:389 ספר הזהר, יתרו כ"א:שע"ח-כ"ב:שפ"ט

According to R. Judah, “father” represents Wisdom (Hokhmah) and “mother” Understanding (Binah). Said R. Judah: ‘Both interpretations mean one and the same thing, for we have been taught that the Torah emanated from the Supernal Wisdom.’ R. Jose said that the Torah emanated from Understanding, for it says: “to perceive the words of understanding” and “forsake not the Torah of thy mother.”

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

بند 20

76 איש מלחמה

«ה' مردی جنگاور است.» آلتَر ربه (ادمو"ר הזקן) واژه «مرد» در آیه سرود را ناظر به این مرتبه می‌گیرد: انقباض‌های متعدد نور.

Exodus 15:3 שמות ט"ו:ג'

Havayah איש מלחמה ה' שמו:

The L-RD is a man of war, The L-RD is His name

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

77 ועמך לא חפצתי

«و جز تو چیزی نمی‌خواهم.» این گفتار (מאמר, maamar) بر واژه «تو» (ועמך, ve'immecha) درنگ می‌کند: خود ה'. عشق به ה' به‌تنهایی، فراتر

از هر پاداشی.

Psalms 73:25 תהילים ע"ג:כ"ה

מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמָּךְ לֹא־חִפְצָתִי בָאָרֶץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire none upon earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

תהלים עג, כה.

78 שלא ע"מ לקבל פרס

آنتیگنوس اهل سوخو (אנטיגנוס איש סוכו) می‌آموزد که مانند خدمتکارانی نباید خدمت کرد که برای گرفتن پاداش به سرورشان خدمت می‌کنند. آلتَر ربه این آموزه را حتی بر پاداش معنوی باغ عدن (גן עדן, Gan Eden) نیز تطبیق می‌دهد.

Pirkei Avot 1:3 משנה אבות א':ג'

אֲנְטִיגֶנוֹס אִישׁ סוֹכוֹ קָבַל מִשְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק. הוּא הָיָה אוֹמֵר, אֶל תְּהִיּוּ כַעֲבָדִים הַמְשַׁמְשִׁין אֶת הָרֵב עַל מִנַּת לְקַבֵּל פָּרָס, אֲלֵא הָיוּ כַעֲבָדִים הַמְשַׁמְשִׁין אֶת הָרֵב שְׂלֵא עַל מִנַּת לְקַבֵּל פָּרָס, וְיֵהִי מוֹרָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם:

Antigonus a man of Socho received [the oral tradition] from Shimon the Righteous. He used to say: do not be like servants who serve the master in the expectation of receiving a reward, but be like servants who serve the master without the expectation of receiving a reward, and let the fear of Heaven be upon you

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

79 אליו ולא למדותיו

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

פרדס שער לב פ"ב בשם הספרי.

80 אליו ולא למדותיו

پدرس ریمونیم (פרדס רמונים) از سیفرای (ספרי) نقل می‌کند که دعا متوجه ה' است، نه صفات او. آلتَر ربه این آموزه را بر عشقی تطبیق می‌دهد که متوجه ذات ה' است.

Pardes Rimmonim 32:2 פרדס רמונים ל"ב:ב'

بند 21

81 תר"ג מצות . . וז' מצות . . תר"ך

ارجاعات Kehot برای این کلمات (یادداشتش در پایین آمده است).

یادداشت کھوت

פרדס ש"ח פ"ג.

82 תר"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן הם תר"ך עמודי אור גימט'

כתר

کتاب «پدرس ریمونیم» (פרדס רמונים)، ۶۱۲ فرمان تورا و هفت فرمانی ربانی را در مجموع ۶۲۰ می‌شمارد؛ برابر با تاج (כתר, Keser). آلتَر ربه (ادمو"ר הזקן) از آن برای نشان‌دادن این نکته بهره می‌گیرد که فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) تا تاج می‌رسند.

Pardes Rimmonim 8:5-6 פרדס רמונים ח':ה'-ו'

آخر שנתעסקנו בפרקים הקודמים בענין הכתר, נבוא בפרק זה לבאר שני הנמצאים ממנו והם חכמה ובינה. ובענין מהותם אם הם דין או רחמים נחלקו המפרשים. יש משי"כ כי החכמה בערך הכתר יש בה קצת

דין ובערך בינה היא רחמים, וענין זה נבאר בו לפנים. ויש שכתב שהיא רחמים פשוטים והדין הוא מבינה ולמטה. וי"מ שכתבו הפך ואמרו שהבינה רחמים והחכמה דין והיא סברא זרה תכלית הזרות. וז"ל כשעלה הרצון והמחשבה להבראות העולם אותו הרצון והחפץ הוא גלוי הדבר ואותו הרצון כנוהו המקובלים בלשון מחשבה וכשנאצלה אותה המחשבה נתפרסמה עוקץ של ...

Pardes Rimmonim (Public Domain)

83 וימינו ותחבני

«دست چپ او زیر سر من است و دست راست او مرا در آغوش می‌گیرد.»
آلتر רبه این در آغوش گرفتن را به فرمان‌ها (מצוות) تعبیر می‌کند;
فرمان‌هایی که از طریق آنها, روح ה' را در آغوش می‌گیرد.

Song of Songs 2:6 שיר השירים ב:ו

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבני:

Let his left hand be under my head, And his right hand embrace me.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

שה"ב, ו.

22 بند

84 לאשתאבא בגופא דמלכא

زهر (זהר) از جذب شدن روح در پیکر پادشاه سخن می‌گوید. آلتر ربه (ادمیور هوکو) این را با فرمان‌ها (מצוות, mitzvot) یکی می‌داند.

Zohar I, 217b זח"א ר"ב

یادداشت كهوت

زח"א ر"ב, ב.

85 שמע ישראל

שמע (שמע, Shema). آلتر ربه عبارت‌های آن را اتحادهای صورت‌بندی‌های الهی می‌خواند.

Deuteronomy 6:4 דברים ו:ד

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS ONE.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت كهوت

دברים ו, د.

86 או"א תרין ריעין

زهر, پدر و مادر (ابا ואמא, Abba v'Imma) را «دو همراه» می‌خواند که هرگز از یکدیگر جدا نمی‌شوند. آلتر ربه این مطلب را بر عبارت نخست שמע تطبیق می‌کند.

Zohar II, 56a זח"ב نو, א

Zohar III, 4a זח"ג نو, ד

یادداشت كهوت

زח"ב نو, א. زח"ג نو, د. آ. رאה פרדס שער מהות והנהגה פי"ד, מאו"א אות ר' סי' לא. رאה לקמן עב, ג.

87 או"א תרין ריעין

بخشی دیگر از زهر, که در یادداشت Kehot به آن استناد شده, دربارهٔ ابا ואמא به عنوان «دو همراه» است.

Zohar, Beshalach 18:262–19:274 ספר הזהר, בשלח י"ח:רס"ב- י"ט:ער"ד

88 והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום

آیه‌ای که پس از שמע می‌آید, از کلماتی سخن می‌گوید که «من به شما فرمان می‌دهم». آلتر ربه «من» (אנכי, Anochi) را تاج (כתר, Kesar) می‌خواند.

Deuteronomy 6:6 דברים ו:ו

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום עליך:

And these words, which I command thee this day, shall be upon thy heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

89 וזהו שאנו אומרים . . אנכי הוא בחי' כתר

تسمح تسدک (הצמח צדק) در آنجا دعای שמاع و آیه «که به شما فرمان می‌دهم» را بررسی می‌کند و انכי را تاج می‌داند؛ یادداشت, این بحث را به عنوان نظیری برای اینجا ارجاع می‌دهد.

یادداشت كهوت

ראה אזה"ת פ' ואתחנן ע' קפד. ובספר החקירה נה, ב.

90 ודברת במ

«و از آنها سخن بگویند.» آلتر ربه یادآور می‌شود که گفتن کلمات تورات, خود یک فرمان ایجابی (מצוה, mitzvah) است.

Deuteronomy 6:7 דברים ו:ז

ושננתם לבניך ודברת במ בשבתך בביתך בדרךך ובשוקך ובקומך:

and thou shalt teach them diligently unto thy children, and shalt talk of them when thou sittest in thy house, and when thou walkest by the way, and when thou liest down, and when thou risest up.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

23 بند

91 אם יתן איש את כל הון ביתו

آیه بار دیگر به صورت کامل خوانده می‌شود: همه «ثروت» حکمت در برابر عشق خوار شمرده می‌شود.

Song of Songs 8:7 שיר השירים ח:ז

מים רבים לא יוכלו לכבות את־האֵהבה ונהרות לא יִשְׁכֹּפוּהָ אִם־יִתֵּן אִישׁ אֶת־כָּל־הוֹנוֹ בֵּיתוֹ בְּאֵהֶבָה בּוֹזֵז וּבּוֹזֵז לוֹ:

Many waters cannot quench love, Neither can the floods drown it; If a man would give all the substance of his house for love, He would utterly be contemned.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

92 ועמך לא חפצתי

«و جز تو هیچ نمی‌خواهم»: عشقی که جز ה' چیزی نمی‌خواهد.

Psalms 73:25 תהילים ע"ג:כ"ה

מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמָּךְ לֹא־חִפְצָתִי בָאָרֶץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire none upon earth.

93 אחות לנו קטנה

برادران دختر جوان می‌گویند: «خواهر کوچکی داریم و او پستان ندارد؛ خواهری که هنوز به سن ازدواج نرسیده است (در بافتار: تنخ اشتاینزالتس). آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) این را فرمانروایی (ملכות, Malchus) می‌داند، هنگامی که او به ذات ה' عروج می‌کند.

Song of Songs 8:8 שיר השירים ח':ח'

אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה־נעשה לאחתנו ביום שיִדבר־בה:

We have a little sister, And she hath no breasts; What shall we do for our sister In the day when she shall be spoken for

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

שה"ש ח, ח. וראה באור התורה ויקרא ע' שח הגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ. בלקו"ת בלק סט, א מציין לכאן.

94 זה דודי

«این محبوب من است و این دوست من.» رابطه کنونی מלכות בא ה'.

Song of Songs 5:16 שיר השירים ה':ט"ז

חכו ממתקים וכלו מחמדים זה דודי זה רעי בנות ירושלם:

His mouth is most sweet; Yea, he is altogether lovely. This is my beloved, and this is my friend, O daughters of Jerusalem

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

95 אשת חיל

«زن توانمند تاج شوهر خویش است.» عروج מלכות برای آن که تاج شود.

Proverbs 12:4 משלי י"ב:ד'

אשת־חיל עֲטֶרֶת בַּעֲלָה וְכִרְבָּב בַּעֲצָמוֹתָיו מְבִישָׁה:

A virtuous woman is a crown to her husband; But she that doeth shamefully is as rottenness in his bones

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

משלי יב, ד.

96 נקודה חדה

این یادداشت اختلاف نسخه‌ای را ثبت می‌کند: در نسخه אור התורה عبارت «نقطه‌ای یگانه» در اینجا نیامده است.

یادداشت کھوت

באור התורה שם אין תי' אלו.

97 רבה אמונתך

«وفاداری تو بزرگ است.» מלכות (ایمان) هنگامی که از حکمت (חכמה, Chochmah) دریافت می‌کند، «بزرگ» است.

Lamentations 3:23 איכה ג':כ"ג

חֲדָשִׁים לְקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתְךָ:

They are new every morning; Great is Thy faithfulness

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

98 אימתי גדול

قطعه دیگری از زohar که Kehot با همین تعلیم نقل کرده است.

Zohar II, 235b זח"ב רלה, ב

Zohar III, 5a זח"ג ה, א

یادداشت کھوت

זח"ב רלה, ב. זח"ג ה, א. זהר חדש תשא (מד, א) חקת (נא, ד). ראה לקמן מז, א. נו, ב. צד, ב. קטו, ב.

99 אימתי גדול כשהוא בעיר אלקינו

זohar (זהר) می‌پرسد چه هنگام ה' «بزرگ» خوانده می‌شود و پاسخ می‌دهد: هنگامی که او در شهر ה' ماست، یعنی با מלכות متحد است. آلتز ربه آن را چنین می‌خواند که מלכות سرشار از جریان‌هاست.

Zohar, Pekudei 27:275-29:285 ספר הזהר, פקודי כ"ז:ער"ה-כ"ט:רפ"ה

100 כשהוא בעיר אלקינו

«بزرگ است ה' و بسیار ستوده است در شهر ה' ما.» آیه‌ای که زohar شرح می‌دهد.

Psalms 48:2 תהילים מ"ח:ב'

גָּדוֹל ה' וּמִהֶלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹקֵינוּ הִרְקָדְשׁוּ:

Great is the L-RD, and highly to be praised, In the city of our G-d, His holy mountain

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

101 ואיהי עטרה על רیشיה מטטרא דסגולתא

رَغَايَا ومهيما (רעיא מהימנא) در پَرشَت تروماه، که خود متن به آن استناد کرده است، מלכות را تاجی بر سر توصیف می‌کند. آلتز ربه از آن برای عروج آیندۀ מלכות بهره می‌گیرد.

Zohar, Terumah 54:575-58:585 ספר הזהר, תרומה נ"ד:תקע"ה-תקפ"ה

102 שנקודה אחת עליונה

بر اساس یادداشت، در آنجا توضیح داده می‌شود که «کوچکی» مرتبۀ برتر برای مرتبۀ فروتر به «بزرگی» بدل می‌شود؛ این مطلب روشن می‌کند که چگونه یک نقطۀ یگانه و برتر می‌تواند همهٔ مراتب فروتر را دربرگیرد.

یادداشت کھوت

ע' בסידור שער המצות בבאור ע"פ ששת ימים דבח"י קטנות בעליון נעשה גדלות לתחתון. וראה ביאורי הזהר לכ"ק אדמו"ר הצ"צ פ' בלק ע' תקב.

103 רגלי החיות

تلمود می‌گوید پاهای موجودات زنده (חיות, Chayos) با همهٔ مراتب پایین‌تر برابر است. آلتز ربه (ادمو"ר הזקן) از این مطلب استفاده می‌کند تا نشان دهد که نقطه‌ای برتر، همهٔ آنچه را پایین‌تر از آن است در خود دارد.

Chagigah 13a:4 חגיגה י"ג א:ד'

לְמַעַל מֶהֱן — חַיִּוֹת הַקֹּדֶשׁ. רַגְלֵי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵם, קֶרְסוּלֵי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵן, שׁוֹקֵי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵן, רְכּוּבֵי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵן, רִכְבֵּי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵן, גּוֹפֵי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵן, צִוּאֲרֵי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵן, רִאשֵׁי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵן, קֶרְנֵי הַחַיִּוֹת קִנְגָד כּוֹלֵן. לְמַעַל מֶהֱן — כֶּסֶּא כְבוֹד. רַגְלֵי כֶּסֶּא הַכְּבוֹד קִנְגָד כּוֹלֵן, כֶּסֶּא הַכְּבוֹד קִנְגָד כּוֹלֵן, מְלָךְ אֵל חַי וְקַיִם רֶם וְנִשָּׂא שׁוֹכֵן עֲלֵיהֶם, וְאֵתָה אֲמַרְתָּ: "אֲעֲלֶה עַל בְּמִתִּי עַב אֲדַמָּה לְעֲלִיּוֹן"

...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

یادداشت کھوت

חגיגה יג, א.

בנד 25

104 ושרים אין לה

«ו או پستان ندارد.» این عبارت را ناظر به فرمانروایی (מלכות, Malchus) در مراتب بالا بدانید؛ مرتبه‌ای که به بیرون افاضه نمی‌کند.

Song of Songs 8:8 שיר השירים ח':ח'

אחות לנו קטנה ושרים אין לה מה-נעשה לאחתנו ביום שידבר-בה:

We have a little sister, And she hath no breasts; What shall we do for our sister In the day when she shall be spoken for
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

105 ומלכותו בכל משלה

«فرمانروایی او بر همه حکم می‌راند.» מלכות در مقام کنونی‌اش به عوالم حیات می‌بخشد.

Psalms 103:19 תהילים ק"ג:י"ט

ה' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה:

The L-RD hath established His throne in the heavens; And His kingdom ruleth over all
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

106 איידי דטריד למיבלע לא פליט

قاعده‌ای تلمودی: چیزی که سرگرم جذب‌کردن است، چیزی به بیرون نمی‌دهد. تعالیم حسیدی (חסידות, Chassidus) این اصل را بر مرتبه‌ای تطبیق می‌کند که چنان در دریافت فرورفته است که چیزی افاضه نمی‌کند.

Chullin 108b:4-6 חולין ק"ח ב:ד'-ו'

אלא לעולם קסבר רב חלב נמי אסור והכא במאי עסקינן כגון שנפל לתוך יורה רותחת דמבלע בלע מפלט לא פלט סוף סוף כי נייה הדר פליט כשקדם וסילקו גופא חצי זית בשר וחצי זית חלב שבשלן זה עם זה אמר רב לוקה על אכילתו ואינו לוקה על בשולו מה נפשך אי מצטרפין אבשול נמי לילקי אי לא מצטרפין אאכילה נמי לא לילקי

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

יادداشت كهوت

ראה חולין קח, ב. הלשון מובא כמה פעמים בדא"ח. ראה לקמן כח, א. קט, ג.

בנד 26

107 מה נעשה לאחותינו

«د روزی که خواهرمان را برای ازدواج خواستگاری می‌کنند، برای او چه کنیم؟» در معنای ساده، منظور این است که برای ازدواج خواهرمان خواستگاری می‌شود؛ اما آلتز רֵבֶה (אדמו"ר הזקן) عبارت **ידובר בה** (yedubar bah) را به معنای لفظی «در او سخن گفته می‌شود» می‌خواند؛ این به فرمانروایی (מלכות, Malchus) در عوالم بالا اشاره دارد، که سخنش انفعالی است و درون خودش می‌ماند.

Song of Songs 8:8 שיר השירים ח':ח'

אחות לנו קטנה ושרים אין לה מה-נעשה לאחתנו ביום שידבר-בה:

We have a little sister, And she hath no breasts; What shall we do for our sister In the day when she shall be spoken for
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

יادداشت كهوت

שה"ש ח, ח. מכאן עד סיום המאמר מובא בסה"מ תרס"ו ע' תנ ושם מצייין ע"ן "(וי"ל ע"ד אמרה ד"פ בינו לבין עצמו כו' בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ססעי' ג)". והוא הנדפס בלקו"ת ויקרא בהוספות. וראה בספר הערכים-חב"ד

108 דבר מלך שלטון

«سخن پادشاه، اقتدار است.» سخن، نیروی فرمانروایی است؛ چنان‌که מלכות در عوالم پایین عمل می‌کند.

Ecclesiastes 8:4 קהלת ח':ד'

באשר דבר-מלך שלטון ומי יאמר-לו מה-תעשה:

Forasmuch as the king's word hath power; and who may say 'unto him: 'What doest thou'
Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

109 שהדבור אינו בפ"ע רק בה שאינו נמשך למטה

این عبارت – که سخن در بالا جداگانه نیست، بلکه فقط در اوست – در آنجا نقل شده است.

יادداشت كهوت

מובא בהמשך תער"ב פרק שפט (כרך ב ע' תת). וראה שם כרך ג ע' א'תמה.

درباره این نسخه

.the notes و .our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) از طریق سفاریا: (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY); Tikkunei Zohar - Vocalized (Public Domain); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Pardes Rimmonim (Public Domain); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ما ما را پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309 /parsha). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com

از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/noach/3

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، רב לבوی ייטשאק